

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA FINANCÍ

Posouzení důchodového systému v Slovenské republice
Assessment of Pension System in the Slovak Republic

Student:	Lucia Nárožná
Vedoucí bakalářské práce:	Ing. Kateřina Kořená, Ph.D.

Ostrava 2018

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra financí

Zadání bakalářské práce

Student: **Lucia Nárožná**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **6202R010 Finance**
Téma: **Posouzení důchodového systému v Slovenské republice**
Assessment of Pension System in the Slovak Republic

Jazyk vypracování: **čeština**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Teoretická východiska důchodového systému
  3. Charakteristika důchodového systému v SR
  4. Posouzení důchodového systému v SR
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

ÁRENDÁŠ, Peter a kol. *Dôchodkové fondy: vo svete a na Slovensku*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-8168-663-4.
CHOVANCOVÁ, Božena a kol. *Finančný trh nástroje, transakcie, inštitúcie*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2006. ISBN 80-8078-089-7.
SIKA, Peter. *Nový rozmer dôchodkovej politiky a reformy v Slovenskej republike*. Bratislava: Ekonomická univerzita, 2013. ISBN 978-80-225-3702-5.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Kateřina Kořená, Ph.D.**

Datum zadání: **24.11.2017**

Datum odevzdání: **11.05.2018**

Ing. Iveta Ratmanová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 3.5.2018

Lucia Nárožná

Lucia Nárožná

Obsah

1 Úvod	5
2 Teoretická východiska dôchodového systému.....	6
2.1 Historický kontext dôchodkového zabezpečenia.....	6
2.1.1 Starovek	7
2.1.2 Stredovek	7
2.1.3 Novovek	7
2.2 Dôchodkové systémy vo svete.....	8
2.2.1 Nemecko	8
2.2.2 Čile	9
2.2.3 USA	10
2.3 Reforma dôchodkového systému.....	12
2.3.1 Typy reforiem.....	12
2.3.1.1 Parametrická reforma.....	13
2.3.1.2 Systém virtuálnych individuálnych účtov	13
2.3.1.3 Trojpilierový model Svetovej banky	14
2.3.1.4 Čilský model úplnej privatizácie	14
3 Charakteristika dôchodového systému v SR	17
3.1 Začiatky formovania dôchodkového systému na našom území	17
3.2 Legislatíva dôchodkového poistenia pri vzniku Slovenskej republiky.....	17
3.3 Dôchodková reforma.....	18
3.4 Dávky dôchodkového zabezpečenia.....	20
3.5 Slovenský dôchodkový systém v súčasnosti.....	22
3.5.1 I. pilier.....	23
3.5.2 II. pilier.....	24
3.5.3 III. pilier.....	27
3.6 Kontrola nad dôchodkovým systémom	29
4 Posouzení důchodového systému v SR	30
4.1 Demografický obrat v penzijnom systéme.....	31
4.2 Štatistika (ne)vstupovania do II. piliera.....	32
4.3 Výkonnosť a zhodnotenie finančných prostriedkov v II. pilieri	34
4.4 Výnosnosť a zhodnotenie finančných prostriedkov v III. pilieri	36
4.5 Výpočty dôchodkových dávok sporiteľov podľa situácie	39
4.5.1 Výpočet dôchodkových dávok sporiteľa s priemerným príjmom.....	39

4.5.2	Výpočet dôchodkových dávok sporiteľa s nadpriemernými príjmami	43
4.5.3	Výpočet dôchodkových dávok mladého sporiteľa.....	46
4.6	Zhodnotenie sily trojpilierového systému	49
5	Záver	52
	Seznam použité literatúry	54
	Seznam zkratok.....	57

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

1 Úvod

Bakalárska práca je zameraná na posúdenie dôchodkového systému na Slovensku a možnosť zabezpečenia uspokojivého príjmu v období dôchodkového veku. Súčasný dôchodkový systém je založený na princípe priebežného financovania. Pracujúci odvodmi na sociálne zabezpečenie financujú dôchodky aktuálnych dôchodcov. Problémom je najmä demografický obrat, ktorý sa vyznačuje kontinuálnou degeneriou obyvateľstva v produktívnom veku, spôsobený najmä nízkou natalitou a naopak progresívny nárast obyvateľstva v poproduktívnom veku, zapríčinený zvyšovaním kvality života a jeho následným predlžovaním. Podľa prognózy sa tento trend bude iba prehĺbovať a súčasný systém bude čoraz viac nedostatočný. Keďže je slovenský dôchodkový systém postavený na troch pilieroch, existujú aj iné možnosti, ako spoliehať sa na zabezpečenie príjmu štátom. Úmyslom je, aby si každý občan dokázal zabezpečiť kvalitnú úroveň života aj počas dôchodku.

Cieľom bakalárskej práce je poukázať na vážnosť situácie penzijného systému a nájsť riešenie zabezpečenia príjmu počas dôchodku pre budúcich dôchodcov, ktorí dnes patria medzi produktívne obyvateľstvo a výška ich dôchodkového príjmu je záležitosťou, ktorú môžu čiastočne ovplyvniť.

Teoretická kapitola je úvodom do problematiky dôchodkového zabezpečenia vo všeobecnosti. V kapitole je vysvetlený základný princíp, pojmy a existencia dôchodkového systému už od samotného vzniku. Taktiež stručne popisuje dôchodkové systémy vo vybraných krajinách.

V nasledujúcej kapitole je skúmaná záležitosť penzijného systému v Slovenskej republike. Charakterizované sú jej hlavné črty a zobrazuje vývoj od vzniku republiky až po jej súčasnosť. Vyzdvihovaná je najmä dôchodková reforma a zmeny, ktoré s ňou nastali.

V praktickej kapitole sú vymodelované príklady, ktoré vyzdvihujú silu trojpilierového systému. Poukazujú na neefektívnosť štátneho financovania dôchodkov iba na základe I. piliera a potrebu záujmu spoločnosti o doplnkové príjmy v podobe II. a III. piliera. Vyobrazuje vplyv rozdielnosti príjmov v produktívnom veku na úspory v II. pilieri. Porovnáva dôchodky dnešných dôchodcov a budúce dôchodky súčasnej mladej generácie vzhľadom na dĺžku participácie v trojpilierovom dôchodkovom systéme, predstavujúc možnosť alternatívnej formy sporenia.

2 Teoretická východiska dôchodového systému

Sociálne a dôchodkové zabezpečenie občanov v starobe je jeden z cieľov každého štátu. Pri uskutočňovaní tohto cieľa je dôležité hľadiť na *solidaritu, stabilitu, spravodlivosť a zosúladenie s cieľmi Európskej únie a daného štátu*. Dôležitú rolu hrá štát (vláda), jednotlivec a v neposlednom rade aj inštitúcie, ktoré sprostredkujú možnosti sociálneho a dôchodkového zabezpečenia. Práve solidarita je jedným zo základných pilierov dôchodkového systému a je postavená na zásluhovosti za odpracované roky. Princíp solidarity vychádza zo vzájomnej podpory a tolerancie spolužitia s ostatnými a uvedomenia si vnútornej štruktúry spoločnosti. Starostlivosť o občanov v poproduktívnom veku po odchode do dôchodku, prevenciu vzniku sociálnej exklúzie, udržateľnosť úrovne kvality života a ochrana pred chudobou v čase, kedy už nepoberajú príjem zo zamestnania má zabezpečiť dôchodkový systém krajiny. Nie je však sústredený len na neaktívnu zložku obyvateľstva, ale naopak na tú aktívnu, ktorej príjmy sú zaťažované odvodmi do Sociálnej poisťovne a následne vyplácané v podobe dôchodkov. Z tohto hľadiska sa vláda prostredníctvom verejných financií a štátneho rozpočtu podieľa na ekonomickej úlohe *prerozdeľovania dôchodkov*, ktorá je jednou zo základných funkcií fiškálnej politiky. Hlavným predpokladom je jednoznačné vymedzenie zdrojov a spôsobu fungovania dôchodkového systému, a to podľa sociálneho a ekonomického charakteru štátu (Šikula a kol., 2010). Nositeľmi zodpovednosti zaistiť pokojnú budúcnosť v zmysle prerozdelenia dôchodkov pre všetkých obyvateľov má v rukách *Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky* (ďalej len MPSVR SR). Dôchodkový systém je súčasťou života každého z nás s rozdiel na etapu života, v ktorej sa momentálne nachádzame. Plynú z neho pre nás nie len výhody, ale aj povinnosti.¹

2.1 Historický kontext dôchodkového zabezpečenia

Dôchodkový systém nie je fenoménom dnešnej doby, ale má dávnu históriu. Je samozrejmé, že jeho podoba sa markantne zmenila, princíp však naďalej ostáva.

---

¹ MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. MPSVR SR. *Sociálne poistenie a dôchodkový systém* [online] [cit. 20. 11.2017]. Dostupné z: <https://www.employment.gov.sk/sk/socialne-poistenie-dochodkovy-system/>

Dôchodkový systém bol ovplyvnený rôznymi obdobiami, zmenami a reformami kým sa priblížil svojej súčasnej forme.

2.1.1 Starovek

Ak by sme chceli nahliadnuť na počiatky dôchodkovej problematiky, museli by sme sa presunúť do *obdobia starovekého Grécka a antiky*. Gréci sa už vtedy zaujímali o staršiu populáciu. Vyplácanie dôchodkov môžeme prvýkrát spozorovať až v období Rímskej ríše. Vojaci boli povinní zo svojej výslužky odložiť určitú čiastku do fondu, z ktorého boli vyplácané dôchodky už bývalým vojakom, zraneným, ktorí už neboli schopní slúžiť, či pozostalým po vojakoch (Sika, 2013).

2.1.2 Stredovek

Stredovek bol *religiózne zameraný* a hlavnú úlohu v starostlivosti o dôchodcov plnili ich deti, ktoré im zabezpečovali bývanie a stravu. Keďže boli závislí od niekoho iného, snažili sa pracovať čo najdlhšie, kým vládali. Ak však ľudia nemali žiadnych príbuzných, jedinou cestou bolo žobranie na ulici alebo kláštory, ktoré plnili skôr charitatívnu funkciu. Kráľ svojim spriazneným mohol poskytnúť zabezpečenie v dôchodku v podobe pôdy, z ktorej dostávali rentu. S prvými prípadmi vyplácania dôchodkov sa stretávame v starovekých cechoch, ktoré fungovali na princípe výplaty tým, ktorí už pracovať nemohli s úmyslom, že o poskytovateľov dôchodku bude v prípade ich potreby postarané (Sika, 2013).

2.1.3 Novovek

Prepracovanejší prípad pochádza zo 17. storočia, z Anglicka, kde bol systém závislý od lehoty potrebných odpracovaných rokov a *fixnej sumy dôchodku*. V 18. storočí si museli zamestnanci pravidelne prispievať 2,5 % zo svojho príjmu. Taktiež sa začali zaujímať aj o vplyv demografického vývoja na výšku príspevkov do dôchodkového poistenia. Čím bol človek starší, tým boli príspevky vyššie, a to viedlo k uzákoneniu dôchodkového zabezpečenia pre štátnych a verejných zamestnancov. Veľkým nedostatkom bolo, že systém nebol ucelený a nepokrýval celé obyvateľstvo. Anglicko sa vyznamenalo aj v prípade britského ekonóma Williama Beveridgea. Ten chcel zabezpečiť každého občana, ktorý si počas svojho života plnil občianske a pracovné povinnosti a dovŕši 65 rokov. Jeho koncepcia má podmienku, ktorou je, že človek musí žiť v krajine určité obdobie, v inom prípade iba osobám nachádzajúcim sa v núdzi (Sika, 2013).

2.2 Dôchodkové systémy vo svete

Aktuálnou a často skloňovanou témou nielen na Slovensku, ale všetkých vyspelých krajinách je čo najefektívnejšie, najekonomickejšie a najkompatibilnejšie nastaviť dôchodkové zabezpečenie krajiny. Každá krajina má svoju históriu od ktorej sa odvíja jej zriadenie, fungovanie systémov a iné charakteristiky. Niektoré krajiny sú preslávené vládou vplyvných osobností, tak ako je to aj v prípade nemeckého kancelára Otta von Bismarcka a jeho autoritou. Čile taktiež patrí ako často uvádzané krajiny, najmä v zmysle ideálneho príkladu či dokonca vzoru pre ostatné štáty v oblasti fungovania dôchodkového systému. USA motivovalo obyvateľov schválením *The Revenue Act of 1978* a na dôchodky okrem zamestnancov prispievali aj ich zamestnávateľia.

2.2.1 Nemecko

Za dôležitý medzník považujeme 19. a 20. storočie, a to ako pre dôchodkový systém, tak pre nemeckú vládu, ktorej vládol kancelár *Otto von Bismarck*. Ten chcel obyvateľov nasmerovať a vysvetliť im dôležitosť odkladania si určitej čiastky príjmu na starobu a taktiež nezabúdať na *nemocenské* a *úrazové poistenie*, ktoré bolo po prvýkrát povinne zavedené práve v Nemecku. Bismarck o dôchodkovom systéme tvrdil, že každý, kto sa zaujíma o svoju budúcnosť, dôchodok a myslí aj na spôsob opatrenia v chorobe, je šťastnejší a spokojnejší, ako ten, kto nemá žiadnu istotu a budúcnosť.

Jeho systém mal *kapitalizačný charakter* a to tým, že bol založený na úsporách poistencov a príspevky pracujúcich boli kumulované na neskoršiu výplatu dôchodcov. Z dôvodu stanovenia dôchodkového veku na 70 rokov a priemerného veku na 45 rokov, vyplácanie dôchodkov nepredstavovalo pre štát takmer žiadne výdavky. Po stabilnom fungovaní sa po skončení druhej svetovej vojny dostala jeho reforma do problémov. Väčšina kapitálu bola naakumulovaná v štátnych dlhopisoch, ktoré stratili hodnotu a v štáte chýbali peniaze na výplatu dôchodkov. Nemci problém vyriešili zavedením priebežného systému (*pay as you go*) a peniaze boli vyplácané súčasným dôchodcom. Reforma z roku 1972 priniesla štedré zmeny v podobe dôchodku, ktorý bol vo výške 70 % priemernej hrubej mzdy a tiež možnosti predčasného odchodu do dôchodku pred dovŕšením 65. roku. Po rozpade socialistického zriadenia a Rady vzájomnej hospodárskej pomoci začali západonemecké firmy konkurovať východonemeckým. Výsledkom bolo prezamestnanosť, neefektívnosť, zvyšujúce sa

výdavky a znižujúce sa príjmy štátneho rozpočtu, z demografického hľadiska starnutie obyvateľstva a neustály rast dôchodcov na jedného pracujúceho. Problém mali vyriešiť reformy z roku 1999, a to predĺžením priemerného veku, poklesom starobných dôchodkov a ich výpočet z čistej mzdy, čo malo znížiť nerovnosti medzi príjmovými skupinami. Od roku 2001 bol priebežný dôchodkový systém zmenený na *viacpilierový* a vďaka daňovo zvýhodnenému kapitalizačnému pilieru si zamestnanci mohli dobrovoľne odkladať na dôchodok. Príspevky do systému boli oslobodené od daní, nie však vyplácané dávky (Árendáš a kol., 2017).

Prvý pilier je štátom priebežne financovaný a má dominantný význam v súvislosti s ostatnými dvomi. Tvorí 70 % celkového dôchodku. Je financovaný z príspevkom od zamestnancov, zamestnávateľov a štátu. Nárok na starobný dôchodok má každý, kto dovŕši dôchodkový vek a päť ročné príspevkové obdobie poistenia. Dôchodkový vek sa od roku 2012 do roku 2029 postupne predlžuje z 65 na 67 rokov. Tento vek sa predlžuje pre každého človeka narodeného po roku 1947. Celkový odvod tvorí 18,7 % z hrubej mzdy. Výška príspevku závisí od zárobku zamestnanca, kde limit pre západné Nemecko je 6350 eur a pre východné Nemecko 5700 eur. Ako vo väčšine krajín, ani v Nemecku nestačí na financovanie výdavkov v dôchodkovom veku. Dôkazom toho je aj závislosť a financovanie z dane z pridanej hodnoty a podpore štátu.²

Druhý pilier bol založený na dobrovoľnej účasti. Vo verejnom sektore podliehajú tomuto pilieru všetci zamestnanci. Delia sa do piatich skupín vzhľadom na formu financovania. Tretí pilier predstavuje dobrovoľne dôchodkové pripoistenie.

2.2.2 Čile

Penzijný systém v Čile bol zavedený v roku 1924. Odvtedy však prešiel mnohými reformami. Najprv fungoval na kapitalizačnom princípe, kde naakumulované finančné prostriedky slúžili na výplatu dôchodkov v budúcnosti. Problém nastal keď malo prísť na vyplácanie dôchodkov, ktoré prevládali nad príspevkami. Neskôr prešiel na priebežný dôchodkový systém s príspevkami 16 - 26 %, ktorý však netvoril dostatočnú rezervu. Bol dávkovo definovaný a dôchodok bol vypočítaný na základe premenlivých parametrov. Neexistovala žiadna priama väzba medzi výškou zaplatených príspevkov

---

² BUNDESMINISTERIUM FÜR ARBEIT UND SOZIALES. BMU: *Social security at a glance 2017*. Order no: A 998. BMU 01. 2017. [online] [cit. 25.11. 2017]. Dostupné z : http://www.bmas.de/SharedDocs/Downloads/DE/PDF-Publikationen/a998-social-security-at-a-glance-total-summary.pdf?__blob=publicationFile&v=7

a výškou dôchodkových dávok. V roku 1955 prislúchalo na jedného obyvateľa až 12 prispievateľov, kým v roku 1979 to bolo len 2,5.

Po mnohých otrasoch a neúspešných snahách došlo v Čile k liberalizácii zahraničného obchodu, privatizácii či k daňovej reforme. Najvýznamnejším počinom bola *reforma dôchodkového systému v roku 1981*, čím sa Čile stalo inšpiráciou pre mnohé krajiny a odvážnym spôsobom riešilo problémy dôchodkového zabezpečenia. Zaviedol sa kapitalizačný systém, kde si pracujúci prispievali 10 % zo svojej mzdy a tiež dobrovoľne mohli prispievať. Poskytovanie starobných dôchodkov už bolo založené na definovanom príspevku, kde výška naakumulovaná na osobnom dôchodkovom účte tvorila výsledný dôchodok. Podmienkou pre získanie dôchodku bolo iba prispievanie do systému po dobu minimálne 20 rokov. Osobné dôchodkové fondy zohrávali v novom systéme rozhodujúcu úlohu a boli spravované v záujme klientov súkromnými spoločnosťami tzv. „*AFP – Administradoras de Fondos de Pensiones*“ (Kolasárová, Lendacký, 2003). V súvislosti s investíciami do fondov sa Čile vyznamenalo veľkou výnosnosťou a úspešnosťou. Investície do cenných papierov ostali v štáte, keďže väčšina z nich bola do cenných papierov novo sprivatizovaných čilských spoločností. Fondy mali veľmi stálu úroveň, a to z dôvodu podmienky výnosnosti minimálne 50 % priemernej výkonnosti všetkých fondov za daný rok. Odchýlka mohla byť iba v rozmedzí 2 percentuálnych bodov, v inom prípade bol fond zrušený a aktíva prevedené do iného fondu alebo prebytok uložený do investičného rezervného fondu. Z dôvodu vývoja trendov, neustáleho rastu počtu obyvateľov je prispievanie na úrovni 10 % zo mzdy nedostatočné. Tak ako aj v iných krajinách, tak aj v Čile, podiel vyplácaných dôchodkov na poslednej dosiahnutej mzdy klesá. Vláda si tak kladie za cieľ ďalšiu reformu s významnejším podielom zamestnávateľov a štátu.³

2.2.3 USA

Zamestnávateľské schémy sa v USA začali objavovať už v 19. storočí. Podmienkou bolo mať odpracovaných minimálne 20 rokov a dosiahnutý vek 60 rokov. Keďže priemerný vek obyvateľov predstavoval 39 rokov pre rozpočet spoločností to nepredstavovalo takmer žiadnu finančnú záťaž. Väčší záujem o penzijné fondy nastal v tridsiatych rokoch 20. storočia z dôvodu možnosti odpisovania si príspevkov do penzijných fondov z daní. Počas druhej svetovej vojny sa výrazne zvýšil priemerný

---

³ KOLESÁROVÁ, Jana a LENDACKÝ, Marek. *Dôchodková reforma v Čile, apríl 2003* [online] [cit. 20.12.2017] <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/slowakei/04220.pdf>

vek, a to z dôvodu využívania už dôchodkovo aktívnych obyvateľov, ktorí sa museli vrátiť do služby. Po vojne boli znovu nahradení výkonnejšou pracovnou silou. V roku 1947 bol prijatý *The Self-Employed Individual Retirement Act of 1962*, podľa ktorého mohli do penzijných fondov vstúpiť aj drobní živnostníci a farmári. Pre väčšinu schém sa začali objavovať problémy s podfinancovaním a optimistickými vyhlídkami kapitálových výnosov. Medzi prvé impulzy k zmene systému patril aj krach penzijného fondu *Studebaker*. Jeho hlavnou príčinou bolo príliš štedré vyplácanie v podobe dôchodkových dávok a následné neúnosné záväzky spoločnosti. Táto situácia mala za podnet vzniku zákona *ERISA (Employee Retirement Income Security Act.)*, ktorý slúžil na reguláciu činnosti zamestnaneckých fondov. ERISA sa opierala o dva typy schém. Prvou boli penzijné schémy s *definovanou dávkou* a druhými boli penzijné schémy s *definovaným príspevkom*. Fondy s definovaným príspevkom (defined contribution plans) negarantujú stanovenú vyplácanú sumu garančným fondom a existuje limit pre výšku príspevku. Zatiaľ čo fondy s definovanou dávkou (defined benefit plans) sa zaväzujú vopred stanovenou vyplácanou sumou zamestnávateľom. Vyplácaná dávka závisí najmä od penzijného plánu, a to napríklad percentom z mzdy či počtu odpracovaných rokov. Plány môžu byť fondovej alebo nefondovej podoby. Preferovanejšie sú však nefondového charakteru takzvané PAYG (pay as you go), kde súčasne pracujúce obyvateľstvo kryje dôchodky poberajúcich, zatiaľ čo fondové plány sú investované do zmiešaných fondov s dôchodkovou anuitou a neodhadnuteľným výnosom. Postupne sa viac a viac populárnejším stávali schémy s definovaným príspevkom. Schválením *The Revenue Act of 1978*, s dôrazom na článok 401(k), ktorého podstatou boli osobné dôchodkové účty, kde bolo možné prispievanie zamestnancom a zamestnávateľom (každý rovnakou čiastkou) a zdanenie prebiehalo až pri výplate dávok, čo viedlo k vyššiemu zhodnoteniu dávok. Taktiež vznikli aj Individuálne dôchodkové účty *Individual Retirement Account - IRA*, ktoré slúžili samostatne zárobkovo činným osobám. Pre zamestnancov verejného sektora bol vytvorený *State Employees' Retirement System*, ktorý sa vďaka štátnej úrovni značne líšil v každom štáte.

Predchádzajúce schémy tvorili základ súčasného systému, od ktorého sa zdokonaľovali až do dnešnej podoby. Momentálne je systém nastavený na samoregulovaných (self-administered funds), samostatne fungujúcich v závislosti od zamestnávateľa a poisťných fondoch (insured funds) s právom vlastniť iba zmluvy

životných poisťovní. Aj USA patrí ku krajinám využívajúci trojpilierový systém, kde I. pilier predstavuje základné sociálne zabezpečenie a ochranu pred chudobou, II. pilier funguje na princípe plánu s definovanou dávkou alebo definovaným príspevkom (voľba je na zamestnancovi) a III. pilier, ako úplne dobrovoľný, sporiaci pilier. K fondom s definovaným príspevkom a dávkou pribudli hybridné fondy, ktoré sú ich kombináciou. Príznačným je CBP (cash balance plans) podobný fondom s definovanou dávkou, no rozdiel je v tom, že sa výška dôchodku nepočíta z mzdy pred odchodom do dôchodku, ako je to pri fondoch s definovanou dávkou, ale ako priemer miezd počas všetkých odpracovaných rokov (Árendáš a kol., 2017).

2.3 Reforma dôchodkového systému

Na začiatok by bolo vhodné vysvetliť pojem „*reforma*“ ako taký. Keď sa hovorí o reforme, zväčša ide o zmenu súčasného režimu. Vo všeobecnosti sa hovorí o reforme v zmysle pozitívnom. Výsledkom by mala byť náprava chýb s cieľom zlepšenia fungovania systému. Spoločnosť má však reformu často spojenú s negatívnymi predstavami. Častokrát ide o ťahovanie opaskov a v konečnom dôsledku sa nič nedotiahne do konca. Obyvateľstvo pozostáva z rôznych generačných vrstiev a rôznorodosť názorov je v tomto zmysle slova na mieste. Nejde však o jednoduchý proces pretože, nikdy nie je možné vymazať a nebrať do úvahy minulosť. Vždy existujú určité okolnosti z minulosti, ktoré ovplyvňujú súčasné rozhodovanie. Najviac sa musí počítať aj s nemalými transakčnými nákladmi. Tvorcami sú najmä politici, využívajúci rôzne praktiky, skúsenosti a reálne kapacity, ktorými disponujú. Aby mala reforma požadujúce účinky, je potrebné ju realizovať akonáhle sa vyskytne problém. Aj známy ekonomický reformátor 20. storočia, sir. *Roger Douglas*, vraví že najväčším úspechom reformy je jej rýchlosť. Problémom je, že čím neskôr sa reforma uskutoční, tým budú náklady vyššie a výsledky sa prejavujú neskôr. Tým že sa výsledok prejaví neskôr, často až vtedy, keď už aplikovaná reforma nie je potrebná, môže viac uškodiť ako pomôcť (Švejna a Chren, 2004).

2.3.1 Typy reforiem

Reformy týkajúce sa dôchodkového systému môžu mať rôzne formy. Závisí na prístupe tvorcov k problému. Predstavíme si základné typy reforiem vo svete a ďalej

sa zameriame najmä na tu slovenskú reformu, ktorá je pre dôchodkový systém na Slovensku a jeho vývoj dôležitým medzníkom.

2.3.1.1 Parametrická reforma

Prvým typom je reforma založená najmä na zvýšení odchodu veku do dôchodku, znížení dôchodkov či zvýšení miery povinných odvodov na dôchodkové zabezpečenie. Ide o takzvanú *parametrickú úpravu*, najjednoduchšiu a rozhodne nie priateľnú pre populáciu. Už z názvu možno systém popísať ako funkciu niekoľkých parametrov. Vo výpočte vystupujú konkrétne premenné, kde B = počet poberateľov dávok, L = počet platcov do systému, w = priemerná mzda, p = priemerný dôchodok, c = odvodová sadzba. Fungujúci systém by sa mal riadiť podľa vzorca (2.1):

$$c = \left(\frac{B}{L} \right) \cdot \left(\frac{p}{w} \right) \quad (2.1)$$

(B/L) je obrátenou hodnotou finančného pomeru a (p/w) je priemerná výška podielu dôchodku na mzde (tzv. miera nahradenia alebo „replacement rate“). Pri starnutí obyvateľstva, predčasnom odchode do dôchodku, zvýšenej nezamestnanosti je nutné zvyšovanie odvodovej sadzby na pokrytie deficitu. Deficity dôchodkového systému, teda Sociálnej poisťovne sa znižujú no ide iba o krátkodobé riešenie problému. Navyiac ide o zníženie úrovne dôchodkového systému a predražovanie reformy do budúcnosti, keďže sa problém sa nevyrieši ba naopak kumuluje⁴.

2.3.1.2 Systém virtuálnych individuálnych účtov

Druhým riešením sú virtuálne osobné účty („*notional defined contribution*“, *NCD*). Sú akoby kopírkou priebežného systému dôchodkového zabezpečenia a reálny problém absolútne neriešia. Sú iba simuláciou šetrenia kvôli novo zavedeným fiktívnym osobným účtom zabezpečujúcim transparentnosť. Účastník má iba prehľad o tom, koľko peňazí doteraz odviedol, od čoho sa vypočíta aj výška dôchodku. Odvedené peniaze sú úročené fiktívnou úrokovou mierou, ako napríklad percento inflácie prípadne rastu reálnej mzdy. Pravidelné výpisy z účtu ale v žiadnom prípade nezaručujú, či peniaze aj môžeme vybrať, to závisí od toho, či v čase výberu bude

---

⁴ THOMAY, Martin a kol. *Koncepcia reformy dôchodkového systému*. 1. vyd. Bratislava: Nadácia F.A. Hayeka, 2002. 83 s. [online] [cit.25.11.2017] . Dostupné z: http://ineko.sk/reformy2003/menu_dochodky_koncepcia_fahayek.pdf

dostatočný počet vkladajúcich a potrebné množstvo peňažných prostriedkov, na ktoré máme sľúbený nárok (Švejna a Chren, 2004).

2.3.1.3 Trojpilierový model Svetovej banky

Ďalším v poradí, je viacpilierový, konkrétne *trojpilierový* („*three-pillar, multi-pillar pension system*“) dôchodkový systém odporúčaný Svetovou bankou a používaný hlavne v krajinách OECD. Hlavnými cieľmi je krátkodobé financovanie a dlhodobá uskutočniteľnosť, efekty na hospodársky rast a dostupnosť systému, adekvátnosť prijímanej stratégie a politické riziko.

2.3.1.4 Čilský model úplnej privatizácie

Úplnou privatizáciou ako poslednou formou reformy inšpirovanou už spomínaným čilským modelom, je úplné zrušenie priebežného systému a jeho zastúpenie súkromne spravovaným systémom osobných účtov založených na kapitalizačnom princípe, kde si občan sporí peniaze na svoj vlastný dôchodok namiesto odvádzania peňažných čiastok z ktorých sa vzápätí vyplácajú dôchodky súčasným občanom.⁵

Reforma ako taká by mala stáť na štyroch princípoch:

Osobná zodpovednosť

Týmto princípom sa rozumie výrazne posilnenie zainteresovanosti jednotlivcov na vlastnej životnej úrovni v starobe. Občania by mali vstupovať do dôchodku podľa subjektívneho uváženia na základe svojej aktivity počas produktívneho veku a nasporených peňažných prostriedkov. Dlhodobým cieľom je v horizonte niekoľkých generácií dosahovať stav, kedy dominantnou formou zabezpečenia v starobe budú dobrovoľné formy dôchodkového sporenia a poistenia (Lacko, 2011).

Zníženie odvodového zaťaženia

Práve zníženie odvodového zaťaženia by pomohlo k poklesu nezamestnanosti, podpore hospodárskeho rastu, motivácii podnikateľskej sféry a bezpochýb aj k ochote ľudí pracovať. Najmä vymeriavací základ je ťažiskom pre výpočet odvodov, ktoré sú

---

⁵ THOMAY, Martin a kol. *Koncepcia reformy dôchodkového systému*. 1. vyd. Bratislava: Nadácia F.A. Hayeka, 2002. 83 s. [online] [cit.25.11.2017] . Dostupné z: http://ineko.sk/reformy2003/menu_dochodky_koncepcia_fahayek.pdf

zlodejom pre alternatívne využitie vlastných peňazí a mal by sa znížiť (Švejna a Chren, 2004).

Mottom by malo byť „od solidarity k zásluhovosti“.

Už z komunistického režimu mali jednotlivci či rodiny zakorenenú deformáciu v myslení týkajúcu sa závislosti na vláde a sociálnych dávkach. Práve štát považovali za toho, kto sa o nich postará v akejkolvek situácii, prípadne za toho, kto je zodpovedný za ich životnú situáciu. Štát je ale na základe pozorovaní a najmä skúseností zlým podnikateľom. Častokrát práve príjem zo sociálnych dávok bol vyšší ako príjem zo zamestnania a práve to ľudí demotivovalo od pracovnej činnosti, viedlo k pasivite a posilňovalo mienku solidarity a paternalistickej pozície vlády. Povinný dôchodkový systém by mal byť len iba akási poistka proti chudobe v starobe. V súčasnosti však plní úlohu náhrady mzdy. Riešením by bolo oddelenie solidarity od zásluhovosti, čím by boli dôchodky financované daňami cez štátny rozpočet. Vzhľadom na schopnosť štátu hospodárenia s verejnými financiami by mal ponechať hlavné postavenie dôchodkovému sporeniu a sám by mal zaobstarávať len minimálny štandard pre odkázaných ľudí. Vládou vynucovaná solidarita spojená s vysokou mierou odvodového a daňového zaťaženia vytlačala na okraj dobrovoľné formy solidarity realizované verejnými inštitúciami (Gonda a kol., 2005).

Dobrovoľnosť

Dobrovoľnosť v dôchodkovej reforme sa často spája najmä s individuálnou zodpovednosťou občana pri zabezpečení sa na starobu. Úmyslom štátu by malo byť poskytovanie minimálnej istoty a zvyšok nechať práve dobrovoľných formách sporenia a na zodpovednosti jednotlivcov. Povinné sporenie by malo byť tiež povinným len do tej miery, kedy aby budúci dôchodcovia závislí na opätovnom prerozdelení na úkor ostatných a tento nekonečný kolobeh problémov by sa uzavrel (Švejna a Chren 2004).

Z dôvodu nutnosti zmien vtedajšieho dôchodkového systému došlo k dôchodkovej reforme aj na území Slovenskej republiky. Z veľkej časti obsahovala črty parametrickej metódy. V nasledujúcej kapitole opíšem vývoj a fungovanie penzijného systému od vzniku republiky až po súčasnosť. Zameriavať sa budem najmä na dôchodkovú reformu z roku 2004, ktorá sa považuje za dôležitý medzník a základ pre fungovanie dnešného trojpilierového systému. Charakteristické rysy fungovania

súčasného trojpílerového systému opísané v teoretickej časti následne znázorním v reálnej podobe vo forme príkladov v praktickej časti.

3 Charakteristika dôchodového systému v SR

Nasledujúca kapitola bude venovaná zobrazeniu reálneho priebehu formovania a vývoja penzijného systému na Slovensku. Opísaná bude dôchodková reforma ako taká, fungovanie systému pred a po reforme, takisto ako aj dávky plynúce z dôchodkového systému. Nakoniec opíšem princíp fungovania dnešného trojpilierového systému a kontrolu nad ním.

3.1 Začiatky formovania dôchodkového systému na našom území

Už počas 19. storočia sa na území rakúsko-uhorskej monarchie na základe Bismarckových zásahov začal formovať systém dôchodkové zabezpečenia. Sociálne poistenie sa postupne rozvíja a mení podobu pre konkrétne skupiny obyvateľov. Zákon č. 221/1924 hovorí o poistení zamestnancov pre prípad choroby, invalidity a staroby, ktorý zoskupoval invalidné a starobné poistenie do jednej skupiny a z robotníckeho a starobného vyplácal dôchodky po dovriešení 65. roku života. Spektrum sa rozšírilo aj o vdovský a sirotsky dôchodok a opatrenia v znamení liečebných starostlivostí pre odvrátenie invalidných prípadov. Systém bol nastavený na princípe príjmov rovnajúcim sa vydajom. Až v roku 1948 sa platnosť systému rozšírila na všetky osoby a tým sa príjmy zvýšili a vytvárali rezervy.

Dôležitým medzníkom bolo rozdelenie Československej republiky a vznikom samostatnej Slovenskej republiky, s čím súvisela aj zmena legislatívneho rámca s dopadom na dôchodkové schémy (Sika, 2013).

3.2 Legislatíva dôchodkového poistenia pri vzniku Slovenskej republiky

Od dňa 1.1. 1993 s platnosťou zákona č.7/1992 Z. z. o zriadení Národnej poisťovne a o financovaní zdravotného, nemocenského a dôchodkového poistenia vznikla Národná poisťovňa. Jej úlohou bolo vyberanie poistného od platiteľov a výplata vecných a peňažných dávok z jednotlivých fondov sociálneho poistenia. Do roku 1993 bola spätá so štátnym rozpočtom. Od roku 1994 sa však rozčlenila na *Sociálnu poisťovňu* a *Všeobecnú zdravotnú poisťovňu*. Rok 1966 bol rokom vzniku dobrovoľného dôchodkového pripoistenia založeným na *kapitalizačnom princípe*.

Najdôležitejším obdobím bola *reforma z roku 2003*, ktorá spôsobila prechod od *sociálneho zabezpečenia* k *sociálnemu poisteniu* (Sika, 2013).

3.3 Dôchodková reforma

Mnohokrát zamýšľaná zmena k lepšiemu fungovaniu dôchodkového systému neobišla ani Slovenskú republiku. V nasledujúcej podkapitole sa zameriame na slovenskú dôchodkovú reformu považovanú za jednu z najdôležitejších udalostí v dôchodkovom systéme.

Slovenská cesta reformy dôchodkového systému

Ani slovenský štát nemal po sociálnej stránke dokonalý režim fungovania. Zmena v podobe reformy bola nevyhnutná pre udržateľnosť a zabezpečenie občanov. Priebežný dôchodkový systém charakterizujúci obdobie pred dôchodkovou reformou nespĺňal ani jednu z predchádzajúcich príkladných podmienok ideálneho dôchodkového zriadenia. Táto reforma bola opísaná v troch zákonoch: zákon č. 413/2002 Z. z. o sociálnom poistení upravujúci zmeny v štátnom priebežnom dôchodkovom systéme, zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení venujúci sa druhému pilieru a zákon č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení, ktorého úlohou je umožniť účastníkovi získať doplnkový dôchodkový príjem v starobe alebo skončení výkonu práce. Reforma sa považuje ako jednu z najdôležitejších zlomových bodov v slovenskom dôchodkovom systéme. Schéma nového povinného dôchodkového systému vyzerala nasledovne.

Tabuľka 3.1 Schéma nového povinného dôchodkového systému

Štátny priebežný dôchodkový systém	Dvojpilierový dôchodkový systém
odvod 28,75 % z hrubej mzdy z toho: vlastný dôchodok: 18,75 % invalidné a pozostalostné poistenie: 6 % rezervný fond: 4,75 % Dôchodok vo priemere 50 % hrubej mzdy	I. pilier - priebežný
	odvod 19,75 % z hrubej mzdy z toho : vlastný dôchodok: 9 % invalidné a pozostalostné poistenie: 6 % rezervný fond: 4,75 % Dôchodok vo výške 25 % hrubej mzdy
	II. pilier - dôchodkové sporenie
	odvod 9 % z hrubej mzdy Dôchodok vo výške 32 - 35 % hrubej mzdy

Zdroj : Ivan Švejna, Martin Chren, *Dôchodková reforma po slovensky*, 2004

Jednopilierový štátny priebežný dôchodkový systém je porovnateľný so systémom fungujúcim pred reformou, teda do 1. januára 2004. Funguje na princípe *redistribúcie*. Líši sa v zvýšení veku do dôchodku na 62 rokov, zvýšení odvodov na 28,75 % z hrubej mzdy a sľubuje dôchodok v priemere 50 % hrubej mzdy, viď. Tab. 3.1. Bol určený pre občanov, ktorí nemajú záujem prestupovať do *dvojpilierového systému*, alebo odídu do dôchodku skôr ako o desať rokov. Druhým systémom je dvojpilierový systém, datovaný od 1. januára 2005. Už z názvu môžeme vyčítať, že sa skladá z dvoch pilierov. Prvý je kópiou štátneho priebežného dôchodkového systému znížený len vo výške odvodov na 19,75 % z hrubej mzdy a vyplácaný dôchodok bude vo výške 25 % hrubej mzdy. Druhým, novo vytvoreným pilierom je možnosť sporiť si 9 % svojich hrubých miezd a odhadovaný dôchodok tvorí 32 – 35 % hrubej mzdy. Je povinný pre občanov vstupujúcich na trh práce po 1. januári 2005. Tí, ktorí sa rozhodnú že na dôchodok neodídu skôr ako o 10 rokov si môže zvoliť, či ostanú v štátnom priebežne dôchodkovom systéme, alebo prestúpia do dvojpilierového dôchodkového systému. V sústave financovania sociálnej sféry bolo dobrovoľné len poistenie v nezamestnanosti pre samostatne zárobkovo činné osoby. Starobné, invalidné nemocenské, garančné, úrazové poistenie a rezervný fond solidarity boli povinné. Najmä garančné poistenie a Rezervný fond solidarity ako súčasť Sociálnej poisťovne mali viac-menej planý charakter. Kým v garančnom fonde sa zbierali finančné prostriedky určené od zamestnávateľov, ktorí si plnia povinnosti a konajú racionálne pre platobne neschopných a nezodpovedných zamestnávateľov voči svojim zamestnancom, Rezervný fond solidarity kryje deficit v I. a II. pilieri. Takisto aj starobné sporenie v súkromnom v kapitalizačnom pilieri (II. pilier) bolo povinnou formou. Jediné čo si mohli doterajší poistenci zvoliť bolo, v ktorom z týchto pilierov chcú ostať. Celková výška odvodov nebol ovplyvnená, iba to, či bude zamestnávateľ odvádzať 9 % z hrubej mzdy Sociálnej poisťovni alebo súkromnej spoločnosti. Keďže povinné čiastky dôchodkového poistenia tvorili až 28,75 %, o ďalšie prispievanie v dobrovoľnej podobe už nebol taký záujem (Švejna a Chren, 2004).

Dôchodkový systém prešiel však od prijatia parametrických zmien v roku 2005 viacerými zmenami. Najvplyvnejšou bola zmena percentuálnej výšky odvodov do II. dôchodkového piliera. Mení a dopĺňa zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení, zákonom č. 252/2012 uplatňujúci novú odvodovú sadzbu do II. piliera z 9 % na 4 %. Táto zmena sa uplatňovala od 1.9. 2012 donedávna, a je

ohraničená rokom 2016. Od roku 2017 sa sadzba zvyšuje proporcionálne každým rokom o 0,25 % až do roku 2024 až na finálnych 6 % (Árendáš a kol., 2017).

3.4 Dávky dôchodkového zabezpečenia

Reforma priniesla aj zmeny ohľadom dávok vyplácaných z dôchodkového systému vyjadrených v Tab. 3.2. Obdobie pred reformou je ohraničené dňom 31. december 2003 a dávky boli vyplácané na základe zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov. Ak vznikol nárok na dávku dôchodkového zabezpečenia pred 1. januárom 2004 v zásade sa postupuje podľa právnych predpisov účinných do 31. decembra 2003. Tento postup vyplýva z prechodných ustanovení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

Tabuľka 3.2 Dávky vyplácané z dôchodkového zabezpečenia

Typy dávok dôchodkového zabezpečenia	
pred reformou	po reforme
starobný dôchodok, invalidný dôchodok, čiastočný invalidný dôchodok, dôchodok za výsluhu rokov, vdovský dôchodok, vdovecký dôchodok, sirotský dôchodok, dôchodok manželky, sociálny dôchodok, zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť	Systém starobného poistenia: starobný dôchodok predčasný starobný dôchodok vdovský dôchodok vdovecký dôchodok sirotský dôchodok vyrovnávací príplatok Systém invalidného poistenia: invalidný dôchodok vdovský dôchodok vdovecký dôchodok sirotský dôchodok

Zdroj: Sociálna poisťovňa, <https://www.socpoist.sk/dochodkove-poistenie-qcg/48006s>, 20.1.2018, vlastné spracovanie

Starobný dôchodok

Starobným dôchodkom sa rozumie základná dôchodková dávka, ktorá sa poskytuje zo starobného poistenia s cieľom zabezpečiť poistencovi príjem v starobe. Podmienkou nároku na starobný dôchodok je získanie najmenej 15 rokov obdobia dôchodkového poistenia a dosiahnutie dôchodkového veku.

Predčasný starobný dôchodok

Predčasným starobným dôchodkom sa rozumie dávka za účelom príjmu v starobe. Podmienkou nároku na starobný dôchodok je získanie najmenej 15 rokov dôchodkového poistenia, maximálne dva ostávajúce roky do dôchodkového veku a suma predčasného starobného dôchodku, v deň kedy o jeho priznanie požiadal je vyššia ako 1,2-násobok sumy životného minima.

Invalidný dôchodok

Invalidný dôchodok sa poskytuje poistencovi, ktorý sa stal invalidný, získal potrebný počet rokov dôchodkového poistenia a ku dňu vzniku invalidity nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok a nebol mu ani priznaný predčasný starobný dôchodok. Potrebný počet rokov sa zisťuje z celého obdobia pre vznikom invalidity bez ohľadu na to, aký vek poistenec v deň vzniku invalidity dosiahol.

Vdovský/Vdovecký dôchodok

Dôchodok sa poskytuje ako čiastočná náhrada straty príjmu zomrelého manžela/manželky. Podmienkou je, že zosnulý ku dňu smrti poberal starobný, invalidný dôchodok alebo mal nárok na predčasný starobný, osoba, ktorá ku dňu smrti splnila nárok na starobný dôchodok, taktiež ten, kto získal potrebný počet rokov dôchodkového poistenia nároku na invalidný alebo zomrel v dôsledku úrazu alebo choroby z povolenia.

Sirotský dôchodok

Sirotský dôchodok je príjem v prípade úmrtia rodiča alebo osvojiteľa. Nárok mu vzniká ak zosnulý rodič alebo osvojiteľ ku dňu smrti poberal starobný dôchodok, invalidný dôchodok alebo mal nárok na predčasný starobný dôchodok. Taktiež ak nepoberal niektorý s týchto dôchodkov, ale získal počet rokov dôchodkového poistenia na nárok invalidného dôchodku, taktiež ak spĺňal podmienky nároku na starobný dôchodok. Pri úmrtí oboch rodičov (osvojiteľov) sa priznáva dôchodok obojstrannej siroty.

Dôchodok za výsluhu rokov

Dôchodok je priznaný fyzickým osobám, ktoré po dobu potrebnú na nárok na tento dôchodok boli zamestnané v určitom zamestnaní a toto zamestnanie skončili. Ide veliteľa lietadla, pilota, umelca v pracovnom pomere, za ktorého sa na účely poskytovania dôchodku za výsluhu rokov považoval napríklad dirigent, tanečný umelec.

Dôchodok manželky

Štátom hradená dávka poskytovaná vydatým ženám, ktoré dosiahli vek 65 rokov alebo sú invalidné, nezískali dôchodok z vlastného dôchodkového zabezpečenia a nie sú zárobkovo činné

Sociálny dôchodok

Ide o dôchodkovú dávku osobe, ktorej nevzniklo právo poberať starobný dôchodok a nemá zabezpečené životné potreby.

Vyrovňavací príplatok

Účelom vyrovnávacieho príplatku je kompenzovať negatívne dôsledky rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky na dôchodky niektorých poistencov.

Zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť

Dávka dôchodkového zabezpečenia, účinná do 31. decembra 2000 a priznávala k dôchodku, ak bol poberateľ dôchodku trvale tak bezvládnym, že potreboval, aby ho ošetrovala a obsluhovala iná osoba.⁶

3.5 Slovenský dôchodkový systém v súčasnosti

Súčasný dôchodkový systém po reforme predstavuje sústavu troch pilierov vid'. Tab. 3.3:

- I. pilier - povinné dôchodkové poistenie – systém je dávkovo definovaný a priebežne financovaný a spravovaný Sociálnou poisťovňou,

---

⁶ ŠSTATISTICKÝ ÚRAD SR. ŠÚSR: *Slovník pojmov* [online] [cit.25.06.2013]. Dostupné z: www.slovak.statistics.sk

- II. pilier - starobné dôchodkové sporenie – systém je príspevkovo definovaný, financovaný prostredníctvom kapitalizácie a spravovaný dôchodkovými správcovskými spoločnosťami,
- III. pilier - dobrovoľné doplnkové dôchodkové sporenie – systém je príspevkovo definovaný, financovaný prostredníctvom kapitalizácie a spravovaný doplnkovými dôchodkovými spoločnosťami.

Tabuľka 3.3 Princíp odvodov trojpilierového systému

I. pilier	II. pilier	III. pilier	
Povinné dôchodkové odvody 18 % z hrubej mzdy do Sociálnej poisťovne		Príspevky sporiteľa/účastníka	Príspevky zamestnávateľa
13,50 % ↓	4,50 % ↓	↓	↓
Dôchodkové poistenie v Sociálnej poisťovni	Starobné dôchodkové sporenie v DSS, a.s.	Doplnkové dôchodkové sporenie	

3.5.1 I. pilier

I. pilier je *systémom priebežného financovania, dávkovo definovaného charakteru*. Povinnosť zapojenia sa do I. piliera je pre všetkých pracujúcich občanov a ich zamestnávateľov. Táto skutočnosť súvisí s povinným, 18 % odvodom do Sociálnej poisťovne. Odvod sa počíta na základe výšky mzdy a to vo výške maximálneho vymeriavacieho základu. U každého dôchodkovo poisteného občana sú odlišné. V súčasnosti je dôchodkové poistenie jedným z piatich typov sociálneho poistenia. Okrem dôchodkového poistenia existuje v systéme sociálneho poistenia ešte nemocenské poistenie, poistenie v nezamestnanosti, garančné poistenie a úrazové poistenie. Pred 1. januárom 2004 existovalo dôchodkové zabezpečenie ešte ako súčasť sociálneho zabezpečenia. Od 1. januára 2004 však vstúpilo v platnosť podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. Dôchodkové poistenie reprezentujú podľa § 2 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení dva autonómne financované podsystemy zmieňované už vyššie v Tab. 3.2.

- **starobné poistenie** ako poistenie na zabezpečenie príjmu v starobe a pre prípad úmrtia
- **invalidné poistenie** ako poistenie pre prípad poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v dôsledku dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu poistenca a pre prípad úmrtia.⁷

Sociálna poisťovňa prerozdeľuje naakumulované finančné prostriedky a používa ich na krytie záväzkov zo starobného a invalidného poistenia. Suma vyplácaného dávok v podobe dôchodku pre ľudí zapojených iba v I. pilieri závisí od počtu odpracovaných rokov, výšky príjmov počas dôchodkového poistenia a aktuálnej výšky indexu dôchodkovej hodnoty určeného ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny.⁸

3.5.2 II. pilier

II. pilier je založený na *kapitalizačnom princípe* a bol zavedený od 1.1. 2005 podľa zákona č. 43/ 2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Okrem I. piliera sa ponúkla ľuďom možnosť sporiť si časť povinných odvodov a zabezpečiť tak dostatočný príjem po odchode na dôchodok aj inou formou. Pilier je *príspevkovo definovaný*, čo značí, že výška dôchodkov závisí od výšky nahromadených príspevkov a ich zhodnotenia. Taktiež aj veku odchodu do dôchodku, miery zhodnotenia príspevkov a zvoleného spôsobu poberania dôchodku. Vstúpiť môže každá osoba mladšia ako 35 rokov, s výnimkou napríklad policajtov, colníkov, vojakov z povolania, príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže atď.⁹ Po vstupe už nie je možné z piliera vystúpiť. Ak vstúpime do II. piliera, povinné odvody tvoriace 18 % sa rozdelia na dve časti tak, ako sa uvádza Tab. 3.3. Sporenie pozostáva zo sporiacej a výplatnej fázy. Výber príspevkov, ktorý je súčasťou sporiacej fázy je centralizovaný a vykonávaný Sociálnou poisťovňou. Tá je zaviazaná tieto príspevky odvieť v podobe dôchodkových jednotiek na osobný dôchodkový účet sporiteľov v dôchodkových fondoch. Ako bolo uvedené už uvedené vyššie, povinná sadzba sa každoročne zvyšuje o 0,25 %. Dnes tvorí sadzba 4,5 % a bude rásť až do hranice 6 %. Postupne sa tak bude váha I. piliera na celkových

⁷ PRÁVNÝ A INFORMAČNÝ PORTÁL SLOV-LEX. *Zbierka zákonov Slovenskej republiky vyhlásená dňa 27.11. 2003*. Účinné od: 1. 1.2018 do: 29. 4.2018. [online] [cit. 30.2.2018]. Dostupné z: https://www.slov-lex.sk/static/pdf/2003/461/ZZ_2003_461_20180101.pdf

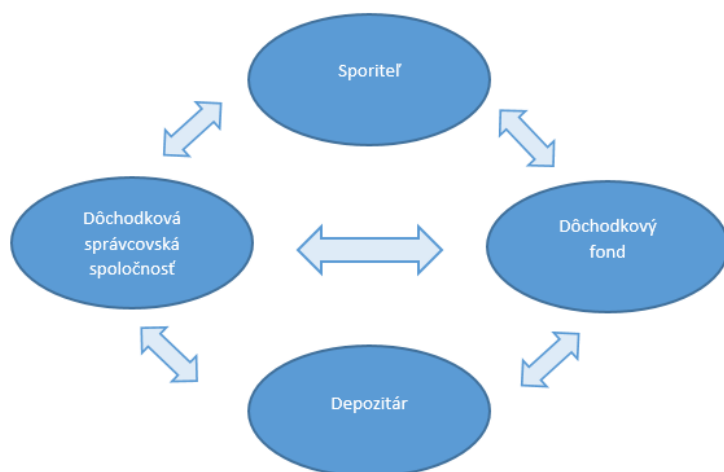
⁸ SOCIÁLNA POISŤOVŇA. *Základná charakteristika dôchodkového poistenia* [online] [cit. 12.12.2017]. Dostupné z: <http://www.socpoist.sk/38/371s>

⁹ Internetový portál www.dochodky.sk, *Čo je druhý pilier?* [online] [cit. 28.3.2018]. Dostupné z: <http://dochodky.com/co-je-2-pilier>

18 % znižovať. Okrem povinných príspevkov v II. pilieri existujú aj dobrovoľné príspevky v neobmedzenej výške. Od začiatku roku 2017 už neplatí daňové zvýhodnenie do výšky 2 % zo základu dane. Vo výplatnej fáze sporiteľovi zvolená DSS alebo poisťovňa zo zhodnotených príspevkov vypláca sporiteľovi ním zvoleným spôsobom (doživotný, dočasný alebo programový výber) *starobný dôchodok, predčasný dôchodok alebo pozostalostný dôchodok*.¹⁰

Prostriedky vložené do II. piliera sú spravované dôchodkovými správcovskými spoločnosťami (ďalej len DSS) a následne pri splnení podmienok vyplácané prispievateľom vid'. Obr. 3.1.

Obrázok 3.1 Subjekty II. piliera

Zdroj: <http://dochodky.com/co-je-2-pilier>, 21.1. 2018, *vlastné spracovanie*

V súčasnosti na Slovensku vykonávajú činnosť nasledujúce dôchodkové správcovské spoločnosti¹¹:

- AEGON d.s.s., a.s.,
- Allianz - Slovenská dôchodková správcovská spoločnosť, a.s.,
- AXA d.s.s., a.s.,
- DSS Poštovej banky d.s.s., a.s.,

¹⁰ MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. MPSVR SR. *II. pilier – starobné sporenie* [online] [cit. 15.12.2017]. Dostupné z: <https://www.employment.gov.sk/sk/socialne-poistenie-dochodkovy-system/dochodkovy-system/ii-pilier-starobne-dochodkove-sporenie/>

¹¹ ASOCIÁCIA DÔCHODKOVÝCH A SPRÁVCOVSKÝCH SPOLOČNOSTÍ. ADSS: *Členovia Asociácie DSS aktuálne zo dňa 27. 03. 2018*. [online] [cit. 27.03.2018]. Dostupné z: <http://www.adss.sk/asociacia-dss#clenovia>

- NN dôchodková správcovská spoločnosť, a.s.,
- VÚB Generali d.s.s., a.s..

Majetok na osobných účtoch je počas celej doby sporenia majetkom sporiteľov a zároveň je prísne a dôkladne oddelený od majetku DSS, takisto ako aj účtovníctvo, majetok DSS a majetku vo fondoch.¹² Ten, ktorý zodpovedá dobrovoľným príspevkom môže sporiteľ investovať bez obmedzení do ľubovoľného dôchodkového fondu spravovaného DSS. Penzijné spoločnosti sú taktiež aj obhospodarovateľmi dôchodkových, účastníckych a transformovaných fondov. Z nahromadených finančných prostriedkov potom vytvárajú *portfólia*, ktorých súčasťou sú akcie, podielové listy, dlhopisy, hnutelný a nehnuteľný majetok (Belás a kol., 2013). Dôchodcovské správcovské spoločnosti ponúkajú garantovanú a negarantovanú formu zhodnotenia finančných príspevkov. Garantovaná forma ponúka dlhopisové fondy, na druhej strane forma negarantovaná ponúka fondy zmiešané, akciové a indexové. O výbere *stratégie* percentuálneho rozloženia si rozhodne účastník sám. Mladší sporitelia preferujú dlhšiu dobu investície s rozpätím 20 - 25 rokov, s následne väčším rizikom, naopak tí starší, ktorým chýba do dovŕšenia dôchodkového veku najviac 10 rokov uprednostňujú dlhopisové, menej rizikové fondy. Rozloženie investícií by mohlo vyzeráť podľa nasledujúcej Tab. 3.4.

Tabuľka 3.4 Rozloženie finančných prostriedkov v II. pilieri v závislosti od vekovej kategórie

VEK	GARANTOVANÝ FOND	NEGARANTOVANÝ FOND
do 35 rokov	0%	100%
35 - 40 rokov	20%	80%
41 - 45 rokov	40%	60%
46 - 50 rokov	60%	40%
51 - 55 rokov	80%	20%
56 + rokov	100%	0%

Zdroj: finančný portál www.financnykompas.sk, 21.1.2018

Pri investovaní platia určité pravidlá opatrnosti, ktoré správca fondu musí dodržiavať. Kritériami je likvidita, rizikovosť a výnosnosť. Každý penzijný fond si musí vytvárať také zloženie aktív, ktoré spĺňa rôzne stupne likvidity aj na uhradenie záväzkov ako sú dôchodky. Riziko sa týka skladby cenných papierov vo fonde

¹² ASOCIÁCIA DÔCHODKOVÝCH A SPRÁVCOVSKÝCH SPOLOČNOSTÍ. ADSS: *Bezpečnosť úspor aktuálne zo dňa 27. 03. 2018*. [online] [cit. 27.03.2018]. Dostupné z: <http://www.adss.sk/bezpecnost-uspor>

s rozdielnym stupňom rizika. Cieľom je vlastniť čo najkvalitnejšie cenné papiere. Výnosnosť, ako posledné kritérium požaduje rovnosť súčtu hodnoty portfóliových aktív a očakávaného investičného výnosu a penzijných platieb. Očakávaný výnos úzko súvisí aj i infláciou či úrokovými sadzbami. Snahou každého fondu a poistenca je, aby očakávaný výnos bol maximálny. Zosúladiť tieto kritéria je na manažmente a závisí od vlastníctva fondu. Verejnoprávne fondy preferujú konzervatizmus, zatiaľ čo súkromné fondy sa riziku nevyhýbajú (Chovancová a kol., 2006).

Veľkou výhodou II. piliera je možnosť dedenia úspor. Podmienkou je v zmluve s DSS uviesť oprávnenú osobu.¹³

V súvislosti s vývojom doby, dôchodkového systému a moderných technológií Sociálna poisťovňa zriadila Centrálny informačný ponukový systém (CIPS), ktorý slúži na sprostredkovanie ponúk dôchodcov pre sporiteľov. Poisťovne a Sociálna poisťovňa vkladajú do tohto systému údaje o podmienkach na nárok a prístup k dôchodku. Zabezpečuje transparentnosť, znižuje informačnú asymetriu medzi sporiteľmi a subjektami vyplácajúcimi dôchodky z II. piliera, zamedzuje vzniku sprostredkovateľských činností a následných nákladov pri vyplácaní dôchodkov.¹⁴

3.5.3 III. pilier

III. pilier uzatvárajúci systém dôchodkového zabezpečenia na Slovensku je dobrovoľný. Tvorí doplnkový dôchodkový príjem v starobe a v prípade skončenia výkonu tzv. rizikových prác. Vložené prostriedky od účastníkov sú spravované dôchodkovými doplnkovými spoločnosťami (DSS).¹⁵ Pre zamestnanca vykonávajúceho rizikové povolanie je vstup do III. piliera povinný do 30 dní od začiatku výkonu práce a zamestnávateľ je povinný uzatvoriť zamestnávateľskú zmluvu s DSS, podľa výberu zamestnanca. Na zamestnávateľ sa v sporiacej fáze vzťahuje povinnosť príspevkov, u zamestnanca ide o jeho rozhodnutie. Pre ostatných je vstup dobrovoľný v prípade zámeru sporenia si v III. pilieri, pričom sa uzatvára účastnícka zmluva a

¹³ ASOCIÁCIA DÔCHODKOVÝCH A SPRÁVCOVSKÝCH SPOLOČNOSTÍ. ADSS: *Dedenie úspor aktuálne zo dňa 27. 03. 2018*. [online] [cit. 27.03.2018]. Dostupné z: <http://www.adss.sk/druhy-pilier#dedenie-uspor>

¹⁴ MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. MPSVR SR. *II. pilier – starobné sporenie* [online] [cit. 15.12.2017]. Dostupné z: <https://www.employment.gov.sk/sk/socialne-poistenie-dochodkovy-system/dochodkovy-system/ii-pilier-starobne-dochodkove-sporenie/>

¹⁵ ASOCIÁCIA DÔCHODKOVÝCH A SPRÁVCOVSKÝCH SPOLOČNOSTÍ. ADSS: *III. pilier aktuálne zo dňa 27. 03. 2018*. [online] [cit. 27.03.2018]. Dostupné z: <http://www.adss.sk/dochodkovy-system#treti-pilier>

zamestnávateľ nie je povinný zamestnávateľskú zmluvu uzatvoriť. Účastník si prispieva sám a zamestnávateľ iba v prípade ak uzatvoril zamestnávateľskú zmluvu. Výplatná fáza závisí od obdobia uzatvorenia účastníckej zmluvy a toho, či je súčasťou aj dávkový plán. Pre účastníkov, ktorí si uzavreli zmluvu pred 31.12. 2013 a súčasťou je dávkový plán budú dávky vyplácané na základe zmluvy aj v prípade zmeny zákona, ktorý ich neovplyvní. Pre ostatných účastníkov s dátumom od 1.1. 2014 resp. podpísali dodatok k účastníckej zmluve sa zrušil ich dávkový plán a dávky upravuje a ovplyvňuje zákon č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení. Výška mesačných príspevkov je dohodnutá v účastníckej zmluve, prípadne zamestnávateľskej zmluve.

Doplnkové dôchodcovské spoločnosti ponúkajúce svoje služby sú:

- AXA d.d.s., a.s.,
- NN Tatry-Sympatia, d.d.s., a.s.,
- Stabilita, d.d.s., a.s.,
- Doplnková dôchodková spoločnosť Tatra banky, a.s..

Povinnosťou DDS je vytvoriť a spravovať jeden výplatný doplnkový dôchodkový fond, tvorený dlhopisovými a peňažnými investíciami. Ďalej najmenej jeden príspevkový doplnkový dôchodkový fond tvorený akciovými, dlhopisovými, peňažnými a inými investíciami.

Dávky plynúce z III. piliera sú: *doplnkový starobný dôchodok*, a to vo forme doživotného alebo dočasného doplnkového starobného dôchodku, *doplnkový výsluhový dôchodok*, a to vo forme doživotného alebo dočasného doplnkového výsluhového dôchodku, *jednorazové vyrovnanie*, *predčasný výber* pre účastníkov zo zmluvou od 1.1. 2014. U účastníkov zo zmluvou do 31.12. 2013 (majú dávkový plán) je predčasný výber nahradený *odstupným*.¹⁶

---

¹⁶ MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. MPSVR SR. *III. pilier – doplnkové dôchodkové sporenie* [online] [cit. 21.2.2018] Dostupné z: <https://www.employment.gov.sk/sk/socialne-poistenie-dochodkovy-system/dochodkovy-system/iii-pilier-doplnkove-dochodkove-sporenie/>

3.6 Kontrola nad dôchodkovým systémom

Dodržiavanie prísnych pravidiel hospodárenia s finančnými prostriedkami DSS podlieha piatim stupňom kontroly.¹⁷

- Národná banka Slovenska (NBS)
- depozitár
- audítor
- vnútorná kontrola DSS
- sporitelia

Národná banka Slovenska, je najdôležitejším orgánom dohľadu v hierarchii kontroly. Vykonáva dohľad nad DSS, bankami vykonávajúcimi funkciu depozitára pre jednotlivé DSS a životnými poisťovňami, ktoré vyplácajú dôchodku z II. piliera. Ďalším v poradí je *depozitár* ktorým je banka spravujúca účty pre všetky dôchodkové fondy spravované DSS. Kontroluje ich činnosť a sám podlieha kontrole NBS vid'. Tab. 3.5. Nad každým systémom by mala byť zabezpečená vonkajšia kontrola. Nad dôchodkovým systémom ju vykonáva *audítor*, ktorý každoročne kontroluje a posudzuje so zákonmi a daňovými predpismi zhodujúcu sa účtovnú závierku DSS. Okrem vonkajšej kontroly existuje aj *vnútorná kontrola DSS*, ktorá je ale samostatne oddelená od jej ostatných interných zložiek. Neoddeliteľnou súčasťou bez ktorej by tvorba tohto systému nemala zmysel sú *sporitelia*, ktorí sú priamo a neustále informovaný výpismi o stave na svojom osobnom dôchodkovom účte.

Tabuľka 3.5 Prehľad subjektov kontroly nad DSS

DSS	Depozitár/Banka
AEGON d.s.s., a.s.	UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s., pobočka zahraničnej banky
Allianz – Slovenská d.s.s., a.s.	Tatra banka, a.s.
AXA d.s.s., a.s.	UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s., pobočka zahraničnej banky
DSS Poštovej banky, d.s.s., a.s.	ČSOB, a.s.
NN dôchodková správcovská spoločnosť, a.s.	VÚB, a.s.
VÚB Generali d.s.s., a.s.	UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s., pobočka zahraničnej banky

Zdroj: Asociácia dôchodkových správcovských spoločností, <http://adss.sk/bezpecnost-uspor#pat-stupnov-kontroly>, 2018

¹⁷ ASOCIÁCIA DÔCHODKOVÝCH A SPRÁVCOVSKÝCH SPOLOČNOSTÍ. ADSS: *Bezpečnosť úspor aktuálne zo dňa 27. 03. 2018*. [online] [cit. 27.03.2018]. Dostupné z: <http://www.adss.sk/bezpecnost-uspor>

4 Posouzení důchodového systému v SR

Pri hodnotení vývoja dôchodkového systému a vyplácaných dávok prvotne z I. piliera je najdôveryhodnejšie vychádzať z prakticky vymeraných údajov vypočítaných za konkrétne obdobie. To, že sa dôchodok v čase zvyšoval je samozrejmé, zvyšovala sa aj priemerná a minimálna mzda, životné náklady, inflácia. Podmieňovala to aj strata kúpyschopnosti a iné aspekty súvisiace s hospodárskou politikou. Výpočet starobného dôchodku (SD), ktorý budeme ďalej v praktickej časti využívať je znázornený vzorcom 4.1. a závisí od:¹⁸

- priemerného osobného mzdového bodu (POMB),
- obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok (ODP),
- aktuálnej dôchodkovej hodnoty, ktorá sa každoročne upravuje v závislosti od medziročného rastu priemernej mzdy za tretí štvrtrok predchádzajúceho roka (ADH).

$$SD = POMB \cdot ODP \cdot ADH \quad (4.1.)$$

Priemerný osobný mzdový bod sa vyjadruje ako *podiel súčtu osobných mzdových bodov za jednotlivé kalendárne roky obdobia a obdobia dôchodkového poistenia* v rozhodujúcom období. Kde mzdový bod dosiahneme podielom osobného vymeriavacieho základu dosiahnutého v určitom roku a všeobecného vymeriavacieho základu za daný rok. Osobný mzdový bod na posledný rok sa vypočíta cez všeobecný vymeriavací základ za kalendárny rok, ktorý predchádza dva roky od roku, v ktorom sa osobný mzdový bod zisťuje. Všeobecný vymeriavací základ na Slovensku pri tom vychádza z 12-násobku priemernej mzdy SR vymeranej Štatistickým úradom SR za daný rok. Obdobím dôchodkového poistenia je obdobím dobrovoľného či povinného poistenia. Aktuálna dôchodková hodnota vyjadrená hodnotou jedného osobného mzdového bodu a určí sa ako podiel priemernej mzdy zistenej za tretí štvrtrok predchádzajúceho kalendárneho roka a priemernej mzdy zistenej v treťom štvrtroku kalendárneho roka dva roky, od roku kedy sa hodnota upravuje. Hodnota je platná od 1.1. do 31.12. kalendárneho roka. Referenčná suma, ktorou sa rozumie priemerný

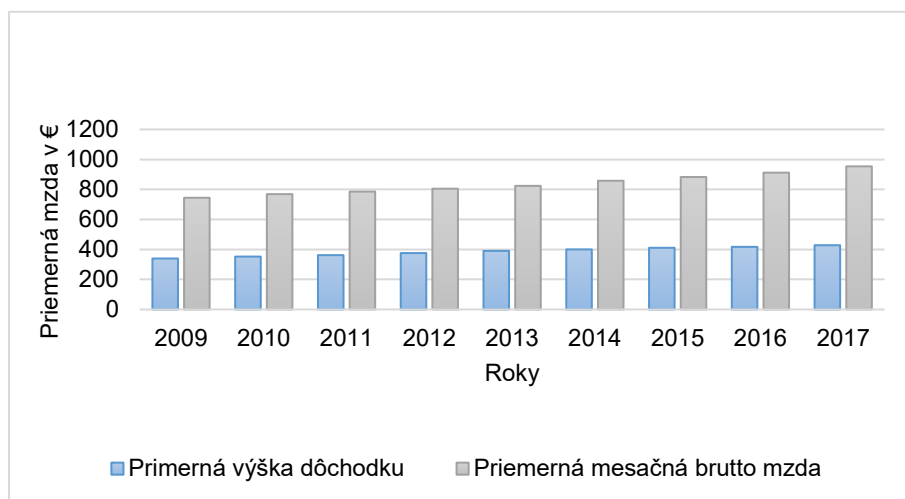
---

¹⁸ MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. MPSVR SR. *Výpočet dôchodku* [online] [cit. 28.2.2018]. Dostupné z: <https://www.employment.gov.sk/sk/socialne-poistenie-dochodkovy-system/dochodkovy-system/vypocet-dochodku/>

mesačný starobný dôchodok vyplácaný zo Sociálnej poisťovne (I. dôchodkový pilier) je na rok 2018 určená vo výške 432,40 eur.

Graf 4.1 Vzťah priemernej výšky vyplácaného starobného sólo dôchodku (k 31.12.) a priemernej mesačnej brutto mzdy v hospodárstve SR

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov zo Sociálnej poisťovne

Z Grafu č. 4.1 je zreteľné, že priemerná mesačná brutto mzda sa v čase zvyšuje. Tá je ale zvyšovaná z dôvodu určitých hospodárskych vplyvov, ktoré nie sú predmetom riešenia práce. Zvyšovanie nemusí znamenať a ani neznamená, že sme bohatší. Negatívom, ktoré môžeme pozorovať je priemerná výška dôchodkov. Aj napriek hospodársky, pre život udržateľnej úrovne podmienenému zvyšovaniu priemernej brutto mzdy z dôvodu inflácie a iných javov v ekonomike, sa priemerná výška dôchodkov nezvyšuje tak, ako by mala. Priepastný rozdiel sa však bude naďalej prehĺbovať.

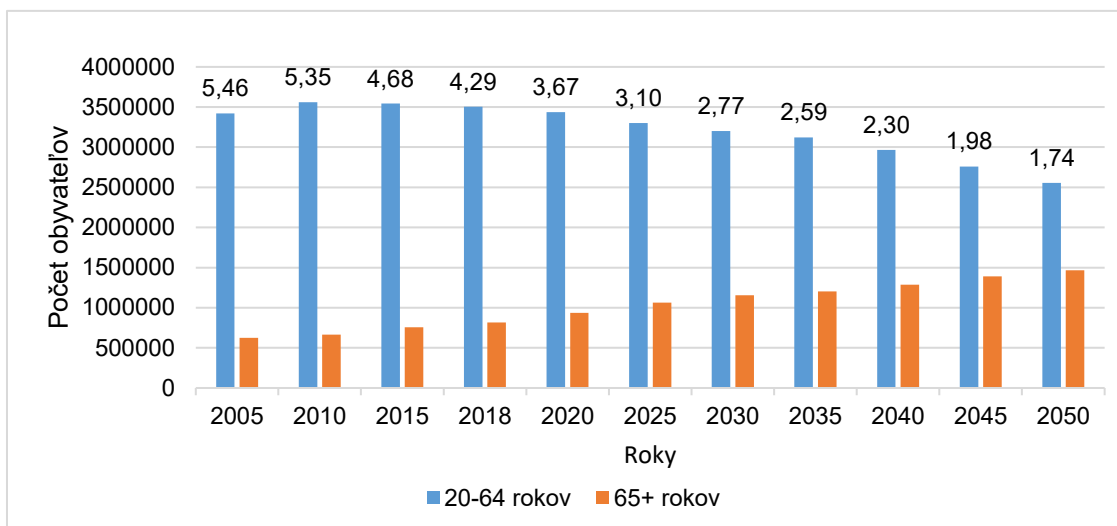
4.1 Demografický obrat v penzijnom systéme

Na problém sa dá pozrieť aj z perspektívy demografického vplyvu. Populácia starne. Počet osôb v produktívnom veku klesá a osôb v poproduktívnom veku pribúda.¹⁹ Kým v roku 2005 na jedného dôchodcu pracovalo až vyše päť pracujúcich (5,46), v roku 2050 sa odhaduje pomer 1,74:1. viď Graf 4.2 a podľa trendu sa bude

¹⁹ INŠTITÚT INFORMATIKY A ŠTATISTIKY. INFOSTAT: *Základné demografické údaje*. [online]. [cit. 20.3.2018]. Dostupné z: <http://www.infostat.sk/vdc/data/maindata.htm>

tento pomer stále vyrovnávať. Vývoj ukazuje, že priemerná dĺžka života sa predlžuje, znižuje sa natalita a obyvateľstvo starne.²⁰

Graf 4.2 Počet obyvateľov vo veku 20 - 64 rokov k obyvateľstvu 65+ rokov

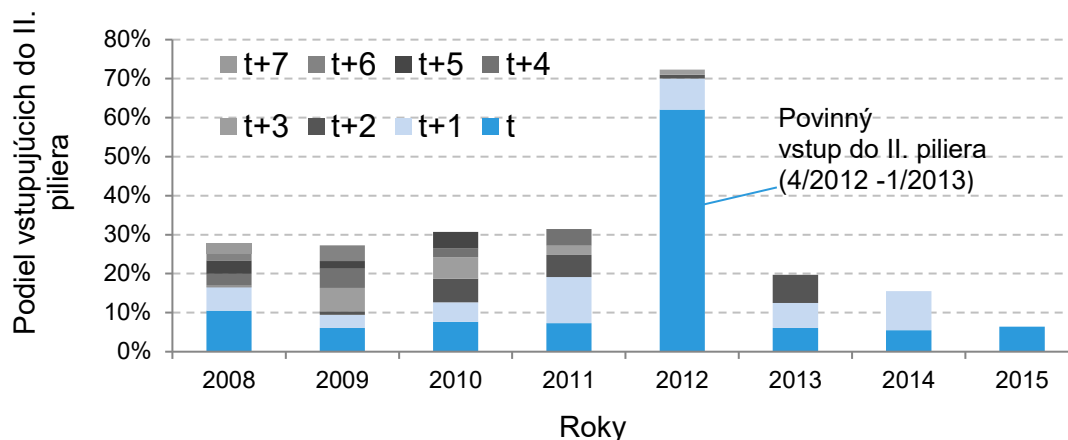
Zdroj: vlastné spracovanie podľa Inštitútu informatiky a štatistiky, INFOSTAT

4.2 Štatistika (ne)vstupovania do II. piliera

Počas rokov sa situácia otvorenosti a uzavretosti vstupu do II. piliera viackrát menila. Vznikom II. piliera v roku 2005 bol vstup pre prvopoistencov, teda ľudí prvýkrát vstupujúcich na pracovný trh, povinný. Po úprave legislatívy bol vstup do mája 2012 dobrovoľný. Do konca roka 2012 boli prvopoistenci automaticky zaradení do II. piliera s možnosťou výstupu do 730 dní, tým môžeme vidieť aj prudký nárast sporiteľov v II. pilieri podľa Grafu č. 4.3. Následne bol II. pilier od roku 2013 znovu dobrovoľný.

²⁰ INŠTITÚT INFORMATIKY A ŠTATISTIKY. INFOSTAT: *Prognóza vývoja obyvateľstva SR do roku 2050 zverejnené v novembri 2002.* [online] [cit. 20.3.2018]. Dostupné z : <http://www.infostat.sk/vdc/pdf/prognoza2050vdc2.pdf>

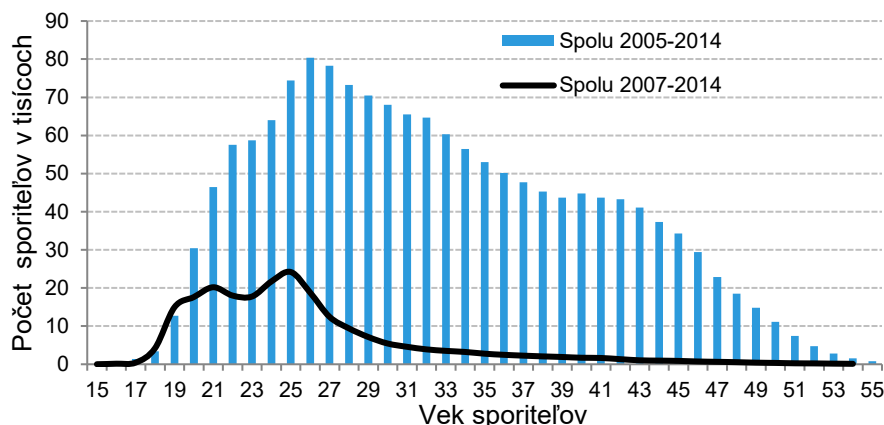
Graf 4.3 Podiel vstupujúcich do druhého piliera, podľa roku kedy vstúpili na trh práce

Zdroj: Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Inštitút finančnej politiky, <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=11386>, 22. 3. 2017

V II. pilieri sa nachádza len 47 % všetkých poistencov Sociálnej poisťovne, pričom najväčšie zastúpenie majú ľudia vo veku od 25 - 45 rokov vid'. Graf č. 4.4 vo všeobecnosti s vyšším vzdelaním a nadpriemernými mzdami. V roku 2015 bola priemerná mzda sporiteľa v II. pilieri o 28 % vyššia, ako mzda človeka, ktorý v II. pilieri nespóroval.

Graf 4.4 Vstupujúci podľa veku v roku vstupu do II. piliera

Zdroj: Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Inštitút finančnej politiky, <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=11386>, 22. 3. 2017

Nízky podiel vstupujúcich do II. piliera zvyšuje príjmy súčasného penzijného systému, bohužiaľ na úkor budúcich výdajov. Ak by do II. piliera vstupovalo viac ľudí,

pre rozpočet I. piliera a teda štát by to znamenalo vyšší deficit kvôli nižším príjmom až do roku 2080. Vyrovnanie rozpočtu by nasledovalo až po tomto období.²¹

4.3 Výkonnosť a zhodnotenie finančných prostriedkov v II. pilieri

Priebežný systém (I. pilier) vytvorený *Ottom Von Bismarckom* prevládajúci na Slovensku, aplikovaný Sociálnou poisťovňou naďalej nebude fungovať pretože na dôchodcov nebude mať kto robiť.²² Riešením je vytváranie si úspor počas aktívneho života v podobe prerozdeľovania odvodov do II. piliera a investovania do fondov.

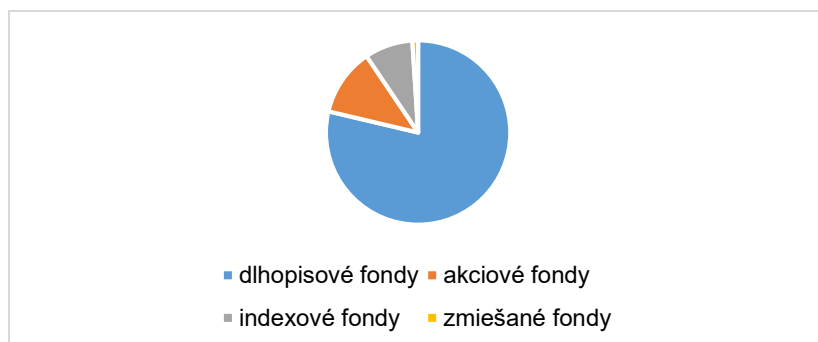
Pri výbere investovania do fondov v II. pilieri je najlepšou voľbou portfólio, kde sa investovanie rozdelí do dvoch rôznych fondov a diverzifikuje sa tým riziko. Podmienkou je sporenie v *dlhopisovom garantovanom fonde*. Ďalšími možnosťami sú *indexové, akciové alebo zmiešané negarantované fondy*. Celkový majetok vo fondoch II. piliera tvorí 7,7 miliárd eur, portfólio je znázornené Grafom 4.5. Dlhopisové garantované fondy sú najmenej rizikové a sporiteľovi dôchodková správcovská spoločnosť garantuje navrátenie minimálne čiastku vloženú sporiteľom. V prípade negatívneho zostatku na osobnom účte sporiteľa, musí spoločnosť dorovnať rozdiel zo svojho majetku. Zmiešaný dôchodkový fond umožňuje manažérom rozloženie rizika medzi akcie, maximálne 50 % z čistej hodnoty majetku fondu, dlhopisy a peňažné prostriedky minimálne 50 % z čistej hodnoty majetku fondu, a cenné papiere, ktorých podkladovým aktívom sú drahé kovy s maximálnou investíciou 20 % hodnoty majetku fondu. Akciový dlhopisový fond dáva možnosť manažérom investovať do akcií 80 % majetku fondu. Dlhopisy a peňažné nástroje tvoria podiel minimálne 20 % z čistej hodnoty majetku a podiel investícií eliminujúcich devízové riziko cennými kovmi je minimálne 20 % z portfólia cenných papierov akciového fondu. Indexové fondy sú najnovšie, so vznikom v máji 2012, pričom vykazujú najvyššiu *výnosnosť* medzi fondami, vid'. Graf 4.6 a Tab. 4.1. S tým súvisí aj jeho *najrizikovejší* charakter a vzhľadom na krátky čas existencie nie je zaručená súčasná vysoká výnosnosť aj naďalej. Fond je pasívne riadený a jeho výnosnosť závisí od nárastu hodnoty

²¹ MINISTERSTVO FINANCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY, MFSR: *Inštitút finančnej správy, Analýza nových sporiteľov v druhom pilieri, Komentár IFP 2017/06*, [online] [cit. 12.4.2018]. Dostupné z: file:///C:/Users/Lucka%20Nárožná/Downloads/2017_0206_komentar_2p.pdf

²² Internetový portál www.dochodky.sk, *Dôchodky v číslach* [online] [cit. 28.3.2018]. Dostupné z: <http://dochodky.com/dochodky-v-cislach>

zvoleného akciového indexu alebo viacerých indexov. Je úplne závislý od vývoja akciového trhu (Árendáš a kol., 2017).

Graf 4.5 Rozloženie majetku v II. pilieri podľa typu fondu

Zdroj: internetová stránka denníka SME, www.druhypilier.sme.sk, 13.3. 2018

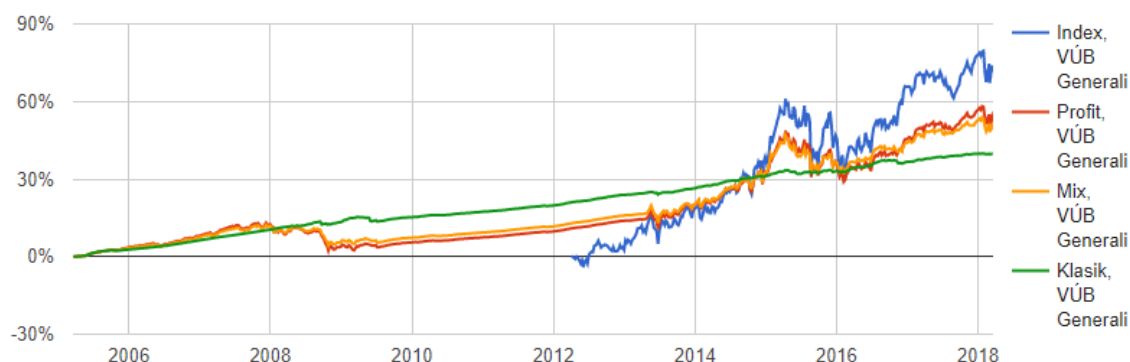
Priemerné zhodnotenie dôchodkových fondov v dôchodkových správcovských spoločnostiach k 31.12. 2017 zobrazuje Tab. 4.1.

Tabuľka 4.1 Priemerné zhodnotenie dôchodkových fondov v dôchodkových správcovských spoločnostiach

	Za rok 2017	Od vytvorenia DF	Od vytvorenia DF
Dlhopisové g.d.f.	1,05%	31,39%	2,16%
Zmiešané n.d.f.	5,29%	46,18%	3,02%
Akciové n.d.f.	5,73%	49,31%	3,19%
Indexové n.d.f.	6,58%	78,09%	10,51%

Zdroj: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny, štatistické nominálne údaje fondov v II. pilieri, 13.3.2018

Graf 4.6 Vývoj vybraných dôchodkových fondov

Zdroj: internetová stránka denníka SME, www.druhypilier.sme.sk, 13.3. 2018

4.4 Výnosnosť a zhodnotenie finančných prostriedkov v III. pilieri

Pod pojmom III. pilier si môžeme predstaviť každé pravidelné sporenie, alebo investovanie nad rámec povinného dôchodkového sporenia. Či už ide o kapitálové životné poistenie, investičné životné poistenie, doplnkové dôchodkové sporenie, investície do podielových fondov, či do investičného zlata alebo iné sporiace programy, každý z týchto foriem predstavuje určitú formu zhodnotenia finančných prostriedkov. Ako aj v II. pilieri, do fondov sa dá investovať aj v III. pilieri. Takisto existujú určité investičné stratégie, ktoré sa líšia stupňom rizikovosti. Ako praktický príklad uvedieme fondy v AXA d.d.s., a.s.

Graf 4.7 Vývoj fondov v AXA d.d.s., a.s.

Zdroj: internetový portál www.financnykompas.sk, 9.4.2018

Z Grafu 4.7 je možné pozorovať, že čím je fond rizikovejší, tým vyššie výnosy dosahuje, no takisto aj väčšie výkyvy a pri investovaní je lepšie rizikovejšie fondy zvážiť len v prípade dlhšej doby investovania. Tak ako je znázornené aj v Tab. 4.2, výnos za posledných 12 mesiacov je záporný, čím sa utvrdzujeme v tvrdení v nevyhnutnosti dlhšieho obdobia pre získanie výnosu, viď. graf 4.7, ktorý znázorňuje obdobie od 1.1. 2010 do 1.1. 2018. Príspevkový fond je konzervatívna cesta, kde výkyvy nevykazujú také rozdiely ako v akciovom fonde.

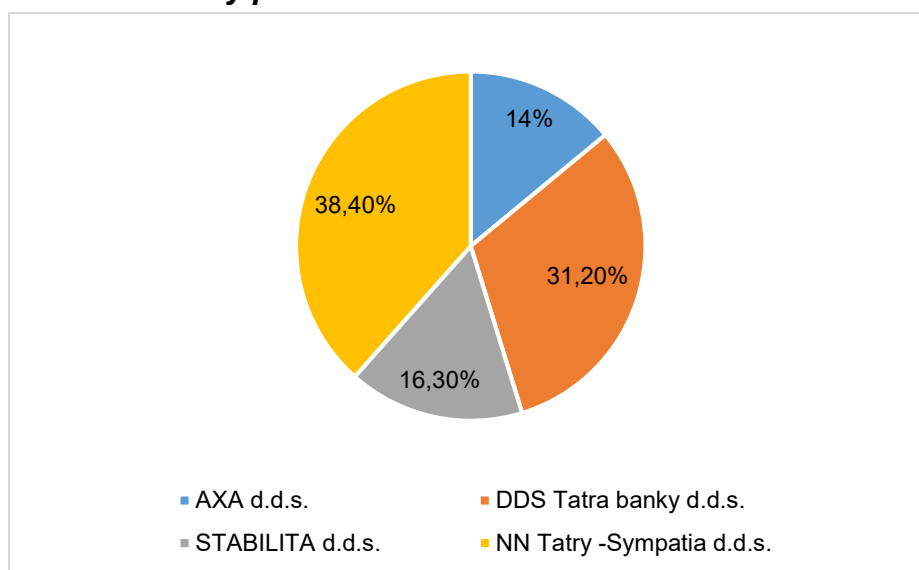
Tabuľka 4.2 Prehľad fondov AXA d.d.s., a.s.

	Globálny akciový dôchodkový fond	Príspevkový doplnkový dôchodkový fond	Výplatný doplnkový dôchodkový fond
Typ fondu	príspevkový fond	príspevkový fond	výplatný fond
Popis	Portfólio je zložené najmä z akciových investícií a úročených investičných nástrojov. Cieľom je dosiahnutie rastu hodnoty majetku dôchodkového fondu pri súčasnej snahe o zachovanie primeranej miery rizika. Majetok vo fonde nie je súčasťou DDS.	Portfólio je stredne rizikového investičného charakteru a pomerom medzi peňažnými investíciami, akciovými a dlhopisovými akciami. Majetok vo fonde nie je súčasťou DDS.	Stratégiou fondu je dosahovanie stabilných výnosov. S majetkom vo výplatnom fonde sa hospodári bezpečne s primeraným zhodnocovaním majetku a stabilným rastom investícií.
Depozitár	UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s.	UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s.	UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s.
Priemerný ročný výnos za posledných 12 mesiacov	-1,47 %	-0,52 %	0,07 %
Priemerný ročný výnos za posledných 5 rokov	4,45 %	1,83 %	0,13 %
Poplatok za správu dôchodkového fondu	1,40 % p. a. z majetku fondu	1,40 % p. a. z majetku fondu	0,7 % p. a. z majetku fondu
Poplatok za zhodnotenie úspor	10 % zo zhodnotenia	10 % zo zhodnotenia	0 % zo zhodnotenia
Hodnota majetku vo fonde	59,45 mil. €	204,88 mil. €	5,07 mil. €

Zdroj: internetový portál www.financnykompas.sk, 9.4.2018

Zo spomínaných DDS má každá z nich na trhu určitý podiel. Viď. Graf 4.8. a Tab. 4.3. Hodnotí sa podľa čistej trhovej hodnoty NAV (*Net Asset Value*), ktorá predstavuje hodnotu všetkých aktív vo vlastníctve podielového fondu k danému dátumu mínus záväzky fondu. Je základom pre výpočet hodnoty podielu fondu.

Graf 4.8 Trhový podiel DDS

Zdroj: internetový portál <http://www.manazeruspor.sk/treti-pilier/trhovy-podiel>, 19.4. 2018

Tabuľka 4.3 Čistá trhovú hodnotu DDS

Fond	NAV v EUR	Podiel podľa NAV
AXA d.d.s.	272 185 137,10	14%
DDS Tatra banky d.d.s.	606 588 815,00	31,2%
STABILITA d.d.s.	316 761 444,58	16,3%
NN Tatry-Sympatia d.d.s.	746 703 638,15	38,4%
Celkom	1 942 239 034,83	100%

Zdroj: internetový portál <http://www.manazeruspor.sk/treti-pilier/trhovy-podiel>, 19.4.2018

Zo štatistických údajov STABILITA, doplnková dôchodková spoločnosť, a.s. možno zhodnotiť, že participácia na III. pilieri sa zvyšuje a čoraz viac ľudí využíva alternatívne formy sporenia na dôchodok, vid'. Tab. 4.4. Údaje sú počítané ku 31.12. konkrétného roku. Od vzniku STABILITA, doplnková dôchodková spoločnosť, a.s. v roku 2007 (predtým Doplnková dôchodková *poisťovňa* Stabilita), je v III. pilieri spoločnosti zapojených vyše 90 500 účastníkov, pričom priemerný vek účastníkov sa pohybuje okolo 46,51 rokov a príspevok je približne 28 eur, ktorý sa od vzniku spoločnosti kontinuálne zvyšuje. Pravidlom je, čím väčší príspevok sporiteľ vkladá, tým väčšie zhodnotenie prostriedkov nastáva.

Tabuľka 4.4 Štatistika údajov STABILITA d.d.s.,a.s.

	2007	2009	2011	2013	2015	2017
Počet zamestnávateľských zmlúv	312	716	1 020	1 311	1 866	2413
Počet účastníkov	4 120	15 378	31 736	51 520	71 812	90 503
Počet nových poberateľov dávok	1 889	19 108	40 323	50 545	67 736	83 232
Priem. mesačný príspevok (EUR/Sk)	766	26,48	27,16	27,63	27,98	28,33
Priemerný vek účastníkov	44	45	45	45,7	46,1	46,51

Zdroj: internetová stránka spoločnosti STABILITA d.d.s.,a.s., <http://www.stabilita.sk/sk/onas/vybrane-statisticke-ukazovatele/statistika-ucastnikov/>, 19.4. 2018

4.5 Výpočty dôchodkových dávok sporiteľov podľa situácie

Vo všetkých nasledujúcich výpočtoch sa budeme zameriavať na výpočet dôchodkových dávok. Každý sporiteľ sa vyznačuje určitými špecifikami. Prvým príjmom, ktorý budeme počítat' budem dôchodok z I. piliera, následne príklady rozšírime o alternatívne príjmy z II. a III. piliera.

4.5.1 Výpočet dôchodkových dávok sporiteľa s priemerným príjmom

Dôchodok sporiteľa z I. piliera

V zásade ide o muža, narodeného v roku 1956. Na pracovný trh vstúpil v roku 1985 a obdobie dôchodkového poistenia (ODP) trvá 33 rokov, až do dovŕšenia dôchodkového roku, stanoveného na 62 rokov. Priemerný osobný mzdový bod (POMB) má hodnotu 1.0298 a aktuálna dôchodková hodnota (ADH) pre rok 2018 je vo výške 11,9379 eur. V roku 2018 vstupuje na starobný dôchodok s dôchodkovou dávkou 405,70 eur vid'. Príloha č. 1.

Dôchodok z II. piliera

Ak by ten istý sporiteľ vstúpil do II. piliera v roku 2005, teda v roku jeho vzniku, odvod 18 % by bol rozdelený 9 % do I. piliera a 9 % do II. piliera, to až do roku 2011. V roku 2012 sa odvod do II. piliera znížil z 9 % na 4 % a pomer odvodov do celkovej výšky 18 % sa tak zmenil. Od roku 2017 sa však každoročne odvod zvyšuje o 0,25 % kedy dosahoval výšku 4,25 %.

Sporiteľ mal prostriedky investované v DSS VÚB Generali do dvoch rôznych fondov, KLASIK dlhopisový garantovaný fond s priemerným výnosom od vzniku fondu

2,59 % a INDEX indexový negarantovaný fond s výnosom od vzniku fondu 8,73 %. V praktickej ukážke je použitý priemerný výnos od vzniku fondu, tzn. rok 2005 a rozloženie v pomere 60% v dlhopisovom fonde KLASIK a 40% v indexovom fonde INDEX.

Tabuľka 4.5 Výpočet dôchodku z II. piliera sporiteľa s priemerným príjmom

pomer KLASIK/INDEX	Rok	OVZ	odvody do II. piliera	KLASIK	INDEX	spolu	odvody + Zhodnotenie	mena
60%/40%	2005	7 337	660,29				8321,27	€
	2006	7 962	716,60					
	2007	8 338	750,45					
	2008	8 680	781,22					
	2009	9004	810,36					
	2010	9300	837					
	2011	9450	850,5	123,10	276,62	399,72		
	2012	9850	394					
	2013	9990	399,6					
	2014	10 104	404,16					
	2015	10 500	420					
	2016	10 800	432					
	2017	10 950	465,375					
Σ			7921,55					

V Tab. 4.5. vidíme, že priemerná nasporená čiastka v II. pilieri pri zvolenom type investovania je 8321,27 eur. Je to čiastka, ktorú naviac sporiteľ nasporí a nemusí sa spoliehať iba na dôchodok z I. piliera. Spôsob vyplácania dôchodku z II. piliera je na voľbe sporiteľa. Konkrétne si môže zvoliť z výberu: doživotný dôchodok s pozostalostným alebo bez pozostalostného krytia a dočasný vyplácaný Sociálnou poisťovňou alebo programový výber vyplácaný DSS. Doživotný dôchodok z II. piliera patrí medzi najčastejšiu formu vyplácania dôchodku. Po požiadaní o vyplatenie dôchodku nám Sociálna poisťovňa zašle ponukový list, ak nasporená suma nebude postačovať na vyplatenie doživotného dôchodku, môžeme si vybrať z režimu programový výber alebo dočasný dôchodok v režime malá nasporená suma. V prípade dočasného dôchodku bude určená doba výplaty priamo v ponukovom liste, suma závisí od nasporenej čiastky a maximálnej čiastky mesačného dôchodku vyplácaného v tomto režime. V programovom výbere prostriedky ostávajú v DSS, ktorá nevie

garantovať dĺžku vyplácania pretože hodnota úspor sa každoročne mení. Vypláca teda, kým sa úspory na našom osobnom účte úplne nevyčerpajú.

Dôchodok z III. piliera

Praktický výpočet sporenia v III. pilieri ilustrujeme prostredníctvom príkladu investícií sporeteľa do podielových fondov. Znovu ide o toho istého sporeteľa ako v predchádzajúcich príkladoch. Sporeiteľ si začne sporiť v STABILITA, doplnková dôchodková spoločnosť, a.s. vo veku 49 rokov, (konkrétne v roku 2005 pre nadväzujúce kombinácie výpočtov vysvetlených nižšie). Sporí si 13 rokov, až do dovŕšenia 62 rokov. Jeho mesačný príspevok 20 eur, rozdelí a zhodnotí v rovnomernom pomere 1:1, vo dvoch fondoch, Stabilita príspevkový d.d.f. s priemerným ročným výnosom 0,91 %, a Stabilita akciový príspevkový d.d.f. s priemerným ročným zhodnotením 1,77 %. Podľa výberu kombinácie fondov je priemerné ročné zhodnotenie portfólia 1,34 %. Ak by sme zvolili iný pomer v rámci fondov, v prospech výnosnejšieho a rizikovejšieho akciového príspevkového d.d.f., celkové priemerné ročné zhodnotenie by sa logicky zvyšovalo. Spoločnosť STABILITA, doplnková dôchodková spoločnosť, a.s. sporeiteľovi k nasporenej čiastke pripíše vernostný bonus vo výške 38,16 eur za 13 rokov participácie v spoločnosti (bonus v dokazovaní výpočtu nemá na konečný výsledok žiadne vplyvy). Pri zvolenej investičnej stratégii sporeiteľ za 13 rokov nasporí 3408,07 eur vid'. Tab. 4.6 a Graf 4.9.

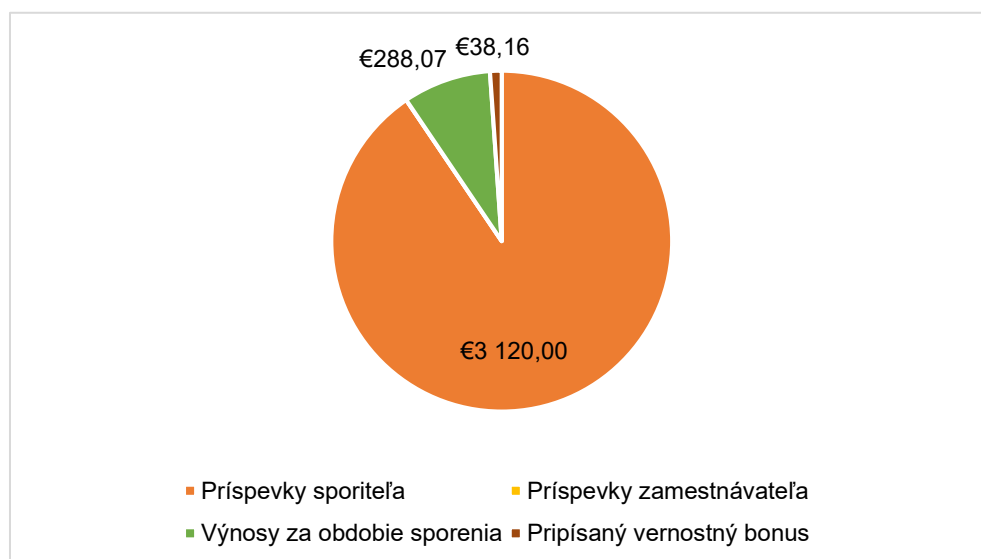
Tabuľka 4.6 Výpočet dôchodku z III. piliera sporeteľa s priemerným príjmom bez príspevku zamestnávateľa

Celková bilancia za obdobie sporenia		
Príspevky sporeteľa	3 120,00 €	90,53%
Príspevky zamestnávateľa	0,00 €	0,00%
Výnosy za obdobie sporenia	288,07 €	8,36%
Pripísaný vernostný bonus	38,16 €	1,11%
SPOLU	3 446,23 €	100%

Zdroj: internetová stránka spoločnosti STABILITA d.d.s., a.s.,

<http://www.stabilita.sk/sk/vypocet-dochodku/kalkulacka-doplnkoveho-dochodkoveho-sporenia>, 20.4.2018

Graf 4.9 Sporenie účastníka s priemerným príjmom v príspevkových fondoch bez príspevku zamestnávateľa

Zdroj: internetová stránka spoločnosti STABILITA d.d.s., a.s., <http://www.stabilita.sk/sk/vypocet-dochodku/kalkulacka-doplňkoveho-dochodkoveho-sporenia>, 20.4.2018

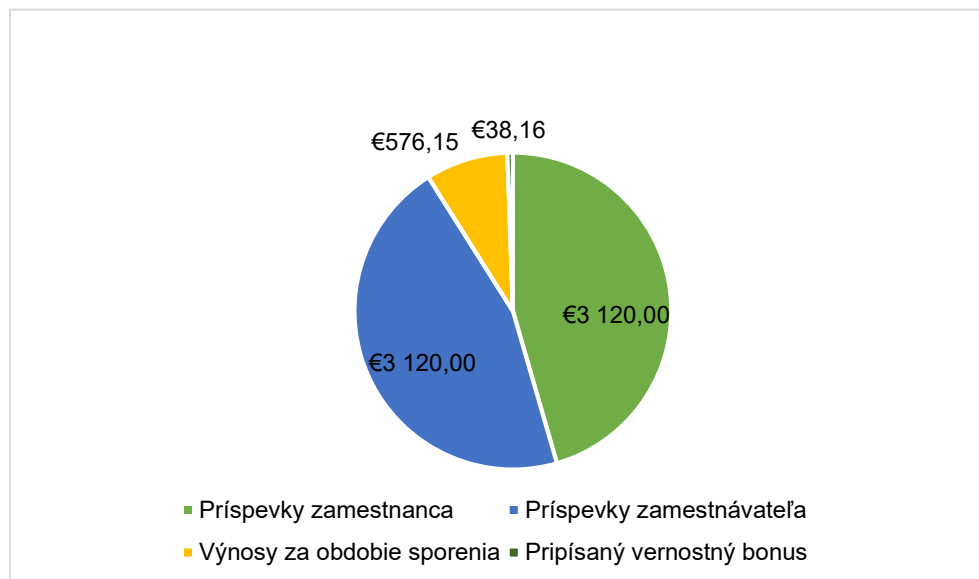
Situáciu môžeme ešte doplniť o príspevky zamestnávateľa, ktorý by prispieval sumou taktiež 20 eur mesačne. Hodnota príspevkov vo fondoch na zhodnotenie sa zvýši, čím sa zvýši aj konečná hodnota nasporeného portfólia predstavujúca 6854,31 eur, viď. Tab.4.7 a Graf 4.10. Ostatné vstupné informácie zostávajú rovnaké podľa príkladu bez príspevku zamestnávateľa.

Tabuľka 4.7 Výpočet dôchodku z III. piliera sporiteľa s priemerným príjmom s príspevkom zamestnávateľa

Celková bilancia za obdobie sporenia		
Príspevky zamestnanca	3 120,00 €	45,52%
Príspevky zamestnávateľa	3 120,00 €	45,52%
Výnosy za obdobie sporenia	576,15 €	8,41%
Pripísaný vernostný bonus	38,16 €	0,56%
SPOLU	6 854,31 €	100%

Zdroj: internetová stránka spoločnosti STABILITA d.d.s., a.s., <http://www.stabilita.sk/sk/vypocet-dochodku/kalkulacka-doplňkoveho-dochodkoveho-sporenia>, 20.4.2018

Graf 4.10 Sporenie účastníka s priemerným príjmom v príspevkových fondoch s príspevkom zamestnávateľa

Zdroj: internetová stránka spoločnosti STABILITA d.d.s., a.s., <http://www.stabilita.sk/sk/vypocet-dochodku/kalkulacka-doplňkového-dochodkového-sporenia>, 20.4.2018

III. pilier hodnotíme ako možnosť navýšenia príjmu v dôchodkovom veku. Pokiaľ je možnosť príspevku od zamestnávateľa, určite to považujeme za výhodu, ktorú by sme mali využiť.

4.5.2 Výpočet dôchodkových dávok sporiteľa s nadpriemernými príjmami

V nasledujúcom príklade vystupuje poistenec, ktorého príjmy sú síce vyššie, no to nezabezpečuje o toľko vyšší dôchodok z I. piliera, aby sa nezabezpečil aj prostredníctvom II. a III. piliera.

Dôchodok z I. piliera

Pre komparáciu výnosov z II. piliera si uvedieme sporiteľa s vyššími príjmami počas produktívneho obdobia, od čoho sa odvíja aj vyšší dôchodok. V príklade vystupuje človek s rovnakými vstupnými údajmi ako v predchádzajúcom. To znamená, že je narodený v roku 1956. Na pracovný trh vstúpil v roku 1985 a obdobie dôchodkového poistenia (ODP) trvá 33 rokov, až do dovŕšenia dôchodkového roku, stanoveného na 62 rokov. Jediné, čo sa líši je priemerný osobný mzdový bod (POMB), ktorý má hodnotu 1,2807. Jeho hodnota je spôsobená vyššími príjmami, čo je kľúčový

rozdiel od predchádzajúceho príkladu. Vychádzali sme z údajov v Prílohe č. 2 a dôchodok z I. bude poberať vo výške 500,5 eur.

Dôchodok z II. piliera

Situáciu si však zlepší participáciou na II. pilieri, z ktorého mu plyní ďalší príjem počas dôchodku. Investičné portfólio má rovnaké ako sporiteľ s priemerným dôchodkom a tak isto rovnakú DSS. Konkrétne zhodnocuje 60 % svojich odvodov v dlhopisovom garantovanom fonde KLASIK s priemerným výnosom od vzniku fondu 2,59 % a 40 % odvodov v negarantovanom indexovom fonde INDEX s výnosom od vzniku fondu 8,73 %. V konečnom dôsledku si v II. pilieri nasporil sumu 11222,19 eur, vid'. Tab. 4.8.

Tabuľka 4.8 Výpočet dôchodku z II. piliera sporiteľa s nadpriemerným príjmom

pomer KLASIK/INDEX	Rok	OVZ	odvody do II. piliera	KLASIK	INDEX	spolu	odvody + zhodnotenie	Mena
60%/40%	2005	8516	766,4					
	2006	8921	802,9					
	2007	9007	810,6					
	2008	9375	843,8					
	2009	10500	945,0					
	2010	12432	1118,9					
	2011	13653	1228,8	166,02	373,05	539,07	11222,19	€
	2012	14005	560,2					
	2013	15743	629,7					
	2014	16620	664,8					
	2015	17345	693,8					
	2016	18652	746,1					
	2017	20523	872,2					
Σ			10683,121					

Dôchodok z III. piliera

Ak by si sporiteľ s vyššími príjmami sporil v STABILITA d.d.s.,a.s. v III. pilieri bez príspevku zamestnávateľa a príspevky sporiteľa by boli mesačne vo výške 35 eur, ktoré rozdelí a zhodnotí v rovnomernom pomere 1:1, vo dvoch fondoch, Stabilita príspevkový d.d.f. s priemerným ročným výnosom 0,91 %, a Stabilita akciový príspevkový d.d.f. s priemerným ročným zhodnotením 1,77 %. Podľa výberu kombinácie fondov je priemerné ročné zhodnotenie portfólia 1,34 %. Dôchodok III. piliera by bol vo výške 6030,91 eur vid'. Tab. 4.9 a Graf 4.11. S príspevkom

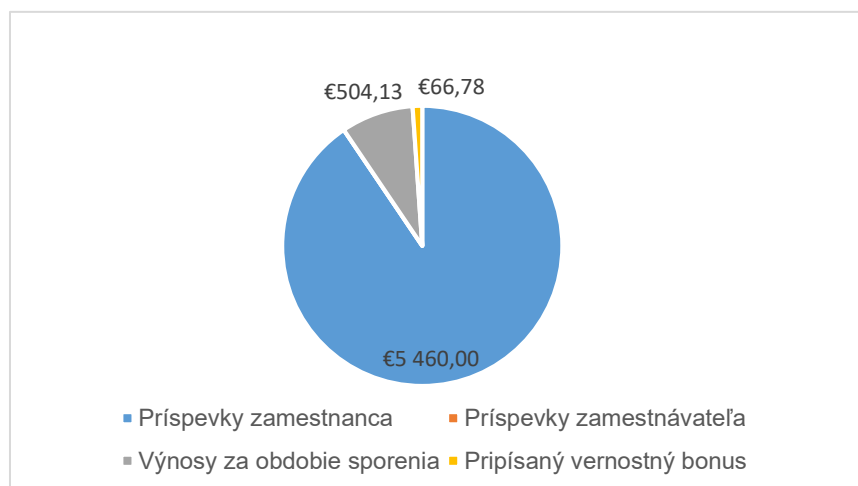
zamestnávateľa vo výške 35 eur by si nasporil za 13 rokov v III. pilieri 11 995,04 eur vid'. Tab. 4.10 a Graf 4.12.

Tabuľka 4.9 Výpočet dôchodku z III. piliera sporiteľa s nadpriemerným príjmom bez príspevku zamestnávateľa

Celková bilancia za obdobie sporenia		
Príspevky zamestnanca	5 460,00 €	90,53%
Príspevky zamestnávateľa	0,00 €	0,00%
Výnosy za obdobie sporenia	504,13 €	8,36%
Pripísaný vernostný bonus	66,78 €	1,11%
SPOLU	6 030,91 €	100%

Zdroj: internetová stránka spoločnosti STABILITA d.d.s., a.s.,
<http://www.stabilita.sk/sk/vypocet-dochodku/kalkulacka-doplňkoveho-dochodkoveho-sporenia>, 20.4.2018

Graf 4.11 Sporenie účastníka s nadpriemerným príjmom v príspevkových fondoch bez príspevku zamestnávateľa

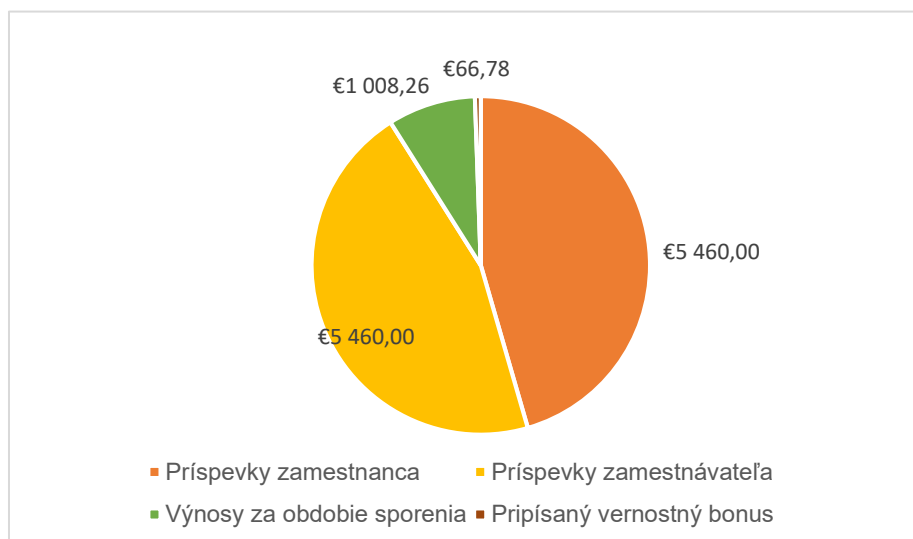
Zdroj: internetová stránka spoločnosti STABILITA d.d.s., a.s.,
<http://www.stabilita.sk/sk/vypocet-dochodku/kalkulacka-doplňkoveho-dochodkoveho-sporenia>, 20.4.2018

Tabuľka 4.10 Výpočet dôchodku z III. piliera sporiteľa s nadpriemerným príjmom s príspevkom zamestnávateľa

Celková bilancia za obdobie sporenia		
Príspevky zamestnanca	5 460,00 €	45,52%
Príspevky zamestnávateľa	5 460,00 €	45,52%
Výnosy za obdobie sporenia	1 008,26 €	8,41%
Pripísaný vernostný bonus	66,78 €	0,56%
SPOLU	11 995,04 €	100%

Zdroj: internetová stránka spoločnosti STABILITA d.d.s., a.s.,
<http://www.stabilita.sk/sk/vypocet-dochodku/kalkulacka-doplňkového-dochodkového-sporenia>, 20.4.2018

Graf 4.12 Sporenie účastníka s nadpriemerným príjmom v príspevkových fondoch s príspevkom zamestnávateľa

Zdroj: internetová stránka spoločnosti STABILITA d.d.s., a.s.,
<http://www.stabilita.sk/sk/vypocet-dochodku/kalkulacka-doplňkového-dochodkového-sporenia>, 20.4.2018

4.5.3 Výpočet dôchodkových dávok mladého sporiteľa

Dôchodok z I. piliera

Poslednou ukážkou bude príklad mladého sporiteľa vo veku 26 rokov, ktorý práve vstupuje na trh práce. Keďže sa príklad týka budúcnosti, ide len o hrubý odhad, kde by dôchodkové príjmy mohli o 36 rokov smerovať. Sporiteľ odchádza na dôchodok v roku 2054 a obdobie dôchodkového poistenia (ODP) trvá 36 rokov. Priemerný osobný mzdový bod (POMB) má hodnotu 1,09 a aktuálna dôchodková hodnota (ADH)

pre rok 2054 sa odhaduje na 24,351 eur. V roku 2054 vstupuje na starobný dôchodok s dôchodkovou dávkou 955,40 eur vid'. Príloha č.3. Vzhľadom na súčasné podmienky je to nadpriemerný dôchodok no v roku 2054 nedostačujúci.

Dôchodok z II. piliera

Doteraz sme počítali dôchodky sporiteľov, ktorí do II. piliera vstúpili vo veku 45 rokov a sporili si v ňom 13 rokov. Následne si ukážeme príklad mladšieho sporiteľa vo veku 26 rokov, ktorý práve vstúpil do II. piliera. Ukážka má zobrazit' aký vplyv má dĺžka sporenia na dôchodok z II. piliera. Sporiteľ si sporí takisto v DSS VÚB Generali. Príklad je fakticky len hrubým odhadom vzhľadom na to, že reálne výnosy fondov, odvody do II. piliera a vek odchodu do dôchodku sa budú meniť. Stanovili sme tak priemerné premenné výsledok je len fiktívny s možnými odchýlkami. Prehľad premenných je zobrazený v Tab. 4.11. Keďže ide o mladšieho sporiteľa s väčším sklonom k riziku, portfólio si rozloží v pomere 30 % v KLASIK dlhopisový garantovaný fond s priemerným výnosom 2,59 % a 70 % vo фонде INDEX indexový negarantovaný fond s priemerným výnosom 8,73 %. Dĺžka sporenia je 36 rokov, vzhľadom na nami určený dôchodkový vek 62 rokov. Výška odvodov do II. piliera je nestála a neustále sa mení, ako priemerný odvod sme zvolili 6%. Sporiteľ si za 36 rokov v II. pilieri na dôchodok prílepš' o 36016,98 eur.

Tabuľka 4.11 Výpočet dôchodku z II. piliera mladého sporiteľa

pomer KLASIK / INDEX	priemerná hrubá mzda	Vek	obdobie sporenia v II. pilieri	vek odchodu na dôchodok	priemerná výška odvodov do II. piliera	odvody do II. piliera	KLASIK	INDEX	odvody + zhodnotené
30% / 70%	1300 €	26 rokov	36 rokov	62 rokov	6%	33696 €	261,82 €	2059,16 €	36016,98 €

Dôchodok z III. piliera

Aj mladý sporiteľ má možnosť zúčastniť sa III. piliera. Nasledujúci príklad zobrazuje možnosť získania doplnkového príjmu a vzhľadom na dĺžku sporenia je konečná čiastka neporovnateľne vyššia ako čiastka sporiteľa s priemerným príjmom, aj napriek rovnakej čiastke, ktorú si mesačne odkladajú. Sporiteľ si od veku 26 rokov odkladá v rovnomernom pomere 1:1, mesačne 20 eur, až do dovŕšenia 62 rokov. Konkrétne v Stabilita príspevkový d.d.f. s priemerným ročným výnosom 0,91 %, a Stabilita akciový príspevkový d.d.f s priemerným ročným zhodnotením 1,77 %. Podľa

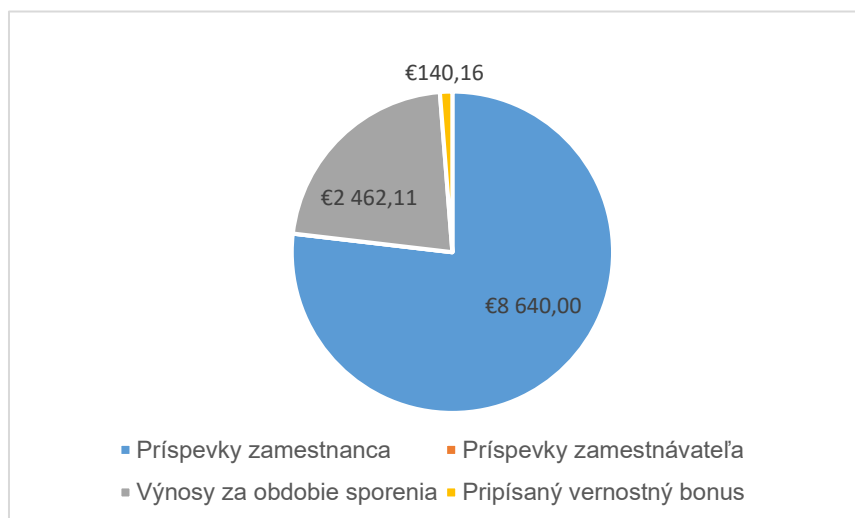
výberu kombinácie fondov je priemerné ročné zhodnotenie portfólia 1,34 %. Konečná čiastka, ktorú nasporí bez príspevkov zamestnávateľa je 11102,11 eur vid' Tab. 4.12 a Graf 4.13. S príspevkom zamestnávateľa vo výške 20 eur je nasporená suma 22344,37 eur vid'. Tab. 4.13 a Graf 4.14.

Tabuľka 4.12 Výpočet dôchodku z III. piliera mladého sporeteľa bez príspevku zamestnávateľa

Celková bilancia za obdobie sporenia		
Príspevky zamestnanca	8 640,00 €	76,85%
Príspevky zamestnávateľa	0,00 €	0%
Výnosy za obdobie sporenia	2 462,11 €	21,90%
Pripísaný vernostný bonus	140,16 €	1,25%
SPOLU	11 242,27 €	100%

Zdroj: internetová stránka spoločnosti STABILITA d.d.s., a.s.,
<http://www.stabilita.sk/sk/vypocet-dochodku/kalkulacka-doplňkoveho-dochodkoveho-sporenia>, 20.4.2018

Graf 4.13 Sporenie mladého účastníka v príspevkových fondoch bez príspevku zamestnávateľa

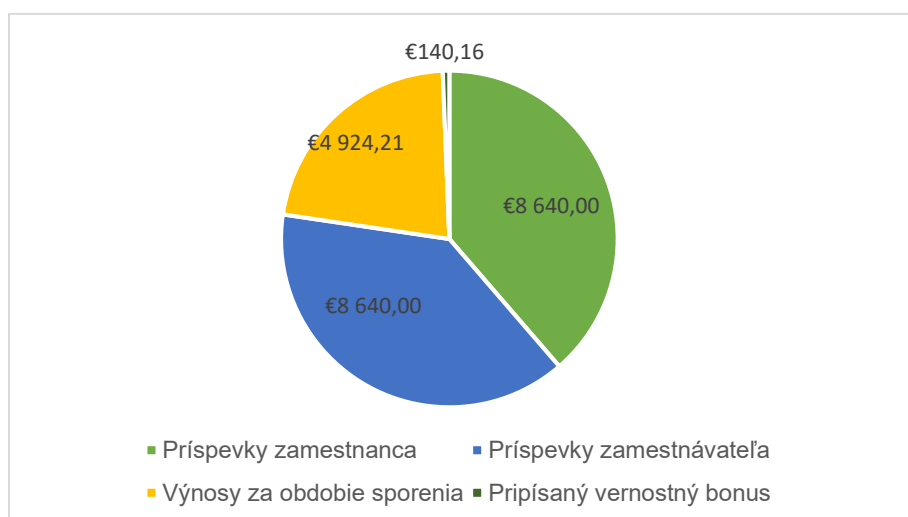
Zdroj: internetová stránka spoločnosti STABILITA d.d.s., a.s.,
<http://www.stabilita.sk/sk/vypocet-dochodku/kalkulacka-doplňkoveho-dochodkoveho-sporenia>, 20.4.2018

Tabuľka 4.13 Výpočet dôchodku z III. piliera mladého sporiteľa s príspevkom zamestnávateľa

Celková bilancia za obdobie sporenia		
Príspevky zamestnanca	8 640,00 €	38,67%
Príspevky zamestnávateľa	8 640,00 €	38,67%
Výnosy za obdobie sporenia	4 924,21 €	22,04%
Pripísaný vernostný bonus	140,16 €	0,63%
SPOLU	22 344,37 €	100%

Zdroj: internetová stránka spoločnosti STABILITA d.d.s., a.s.,
<http://www.stabilita.sk/sk/vypocet-dochodku/kalkulacka-doplňkového-dochodkového-sporenia>, 20.4.2018

Graf 4.14 Sporenie mladého účastníka v príspevkových fondoch s príspevkom zamestnávateľa

Zdroj: internetová stránka spoločnosti STABILITA d.d.s., a.s.,
<http://www.stabilita.sk/sk/vypocet-dochodku/kalkulacka-doplňkového-dochodkového-sporenia>, 20.4.2018

4.6 Zhodnotenie sily trojpilierového systému

Slovenský dôchodkový systém ponúka účasť na všetkých troch pilieroch. I. pilier je povinný a všetci pracujúci ho berú ako samozrejmosť či nutnosť na zabezpečenie základných životných potrieb po strate pravidelného príjmu a taktiež ako „vdaka“ za odpracované roky. Nárok na dôchodok z I. piliera vzniká po splnení podmienok určených Sociálnou poisťovňou a výška sa vyvíja od individuálnych parametrov konkrétneho poistenca. V celej praktickej časti poukazujeme na reálny (I. pilier) a potenciálne (II. a III. pilier) príjmy sporiteľov v troch rôznych situáciách. Z prvého výpočtu v praktickej časti vyšiel starobný dôchodok sporiteľa s priemerným príjmom (I. pilier) 405,70 eur. Sporiteľ si však môže prilepšiť participáciou na II. a III. pilieri a získať

okrem pravidelného mesačného dôchodku z I. piliera, príjem vo výške 11767,50 eur bez príspevku, alebo 15175,58 eur s príspevkom zamestnávateľa. V prípade sporiteľa s nadpriemernými príjmami ide o dôchodok 500,5 eur. Doplnkový príjem v podobe II. a III. piliera môže získať vo výške 17253,10 eur bez príspevku, alebo 23217,23 eur s príspevkom zamestnávateľa. Mladý sporiteľ bude v roku 2054 očakávať starobný dôchodok s odhadom 955,40 eur, na tú dobu to z dôvodu vývoja ekonomiky nebude dostačujúci príjem. Účasťou na II. a III. pilieri by si zvýšil dôchodok o 47259,25 eur, prípadne o 58361,35 eur. Spôsob vyplácania dôchodkov z II. a III. piliera je na úvahe sporiteľov. Okrem mesačného dôchodku z I. piliera by tak dostávali aj čiastku z II. a III. piliera vo výške závisiacej na spôsobe vyplácania. Z doposiaľ uvedených príkladov vyplýva, že čím vyšší príjem sporiteľ počas svojho produktívneho života poberá, tým je odvod do II. piliera väčší, zhodnocuje sa väčšie množstvo finančných prostriedkov a dôchodok rastie. Nech má ale sporiteľ akýkoľvek príjem, účasť v II. pilieri je len plus, ktoré môže získať v podobe dôchodku z II. piliera. A rovnako aj s dĺžkou sporenia a nižším vekom je možnosť výberu rizikovejšej, no za to podľa investičného trojuholníka spravidla výnosnejšej investičnej stratégie. Pravidlom je, že čím dlhšie je poistenec účastníkom II. piliera, tým vyššia je jeho nasporená a zhodnotená čiastka pri výplate dôchodku. To isté platí aj o III. pilieri. Mladý účastník si pri rovnakej vkladanej čiastke (20 eur) dokázal za 36 rokov nasporiť 11242,27 eur, kým účastník s priemerným príjmom si za 13 rokov nasporí „iba“ 3446,23 eur vid'. Tab. 4.14.

Tabuľka 4.14 Prehľad dôchodkových príjmov v závislosti od sporiteľov

	obdobie dôchodkového poistenia	vek odchodu na dôchodok	dôchodok z I. piliera	dôchodok z II. piliera	dôchodok z III. piliera (bez príspevku)	dôchodok z III. piliera (s príspevkom)	dôchodok z II. + III. piliera (bez príspevku)	dôchodok z II. + III. piliera (s príspevkom)
sporiteľ s priemerným dôchodkom	33 rokov	62 rokov	405,70 €	8 321,27 €	3 446,23 €	6 854,31 €	11 767,50 €	15 175,58 €
sporiteľ s nadpriemerným dôchodkom	33 rokov	62 rokov	500,50 €	11 222,19 €	6 030,91 €	11 995,04 €	17 253,10 €	23 217,23 €
mladý sporiteľ	36 rokov	62 rokov	955,40 €	36 016,98 €	11 242,27 €	22 344,37 €	47 259,25 €	58 361,35 €

Pri zvážení všetkých možností sa z dôvodu konečnej celkovej sily a efektu odporúča využitie trojpilierového systému. Sporiteľ sa tak nespolieha iba na štát, ale myslí na budúcnosť už vopred prostredníctvom II. a III. piliera. Aj keď si to väčšina obyvateľstva neuvedomuje, z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov na

vyplácanie dôchodkov, dôchodok z I. piliera v budúcnosti stačiť nebude. Preto sa treba poistiť doplnkovými príjmami. Ak by do II. piliera začalo vstupovať viac ľudí, znížili by sa príjmy Sociálnej poisťovne a vytvoril deficit do roku 2080. Súčasným fungovaním sa síce zvyšujú súčasné príjmy, no na úkor budúcich výdajov. Problémy súčasného fungovania dôchodkového systému netreba odkladať a kumulovať, ale najmä v osobnom záujme každého z nás riešiť hneď. Individuálne sporenie v II. a III. pilieri prináša zhodnotenie našich odvodov, ktoré sa tak nestratia v systéme, ale istotu v podobe dôchodku z II. a III. piliera, keďže spoľahnúť sa na I. pilier pri súčasnom trende nedá. Účasťou na minimálne II. pilieri nič nestratíme, iba môžeme získať a získame tým viac, čím skôr začneme sporiť a investovať.

5 Závěr

Bakalárska práca skúma fungovanie dôchodkového systému na Slovensku a hodnotí možnosti zabezpečenia sa v starobe.

Zásadnou a pre Slovensko významnou zmenou bola dôchodková reforma na prelome rokov 2003 a 2004, ktorá spôsobila prechod od sociálneho zabezpečenia k sociálnemu poisteniu. Na jednej strane vznikol štátny priebežný dôchodkový systém, princípom podobný tomu pred reformou, na druhej strane dvojpilierový systém so vznikom od 1. januára 2005. V štátnom priebežnom dôchodkovom systéme ide o parametrickú reformu, keďže jej výsledkom bolo zvyšovanie veku odchodu do dôchodku, zvyšovanie odvodov a presne to, čo sa snaží idealistická koncepcia reformy naznačiť bolo popreté. Dvojpilierový systém bol z jednej časti podobný štátnemu priebežnému dôchodkovému systému, s rozdielom na výšku odvodov. Druhú časť tvorilo novo vzniknuté dôchodkové sporenie s možnosťou sporenia si v podobe 9 %. Spája v sebe výhody I. piliera, akými sú napríklad solidarita s výhodou druhého piliera, ktoré predstavujú zásluhovosť, osobné vlastníctvo a dedenie či možnosť spolurozhodovať o investovaní nasporených peňazí.

Dôchodkový systém prešiel však od prijatia parametrických zmien v roku 2005 viacerými zmenami. Najvplyvnejšou bola zmena percentuálnej výšky odvodov do II. dôchodkového piliera roku 2012, a to z 9 % na iba 4%. Od roku 2017 sa však odvod do II. piliera každoročne zvyšuje o 0,25 %.

Súčasná demografická zmena v podobe úbytku produktívneho a nárastu poproduktívneho obyvateľstva vôbec nenapomáha súčasnému systému opierajúcemu sa o I. pilier. Ľudia by si mali uvedomiť, že spoliehať sa na to, že štát sa o nich na dôchodku postará nie je najšťastnejšou myšlienkou. Mali by voliť možnosť spoluúčasti na II. pilieri a podľa možnosti príspevkov od zamestnávateľa, aj na III. pilieri. Aj keď je trojpilierový systém prístupný pre slovenských obyvateľov, nie všetci sú natoľko finančne gramotní a uvedomujúci si potrebu nezávislých a na odlišných princípoch fungujúcich zdrojov, čím rozkladajú riziko financovania. Každá krajina má určité odlišnosti a špecifiká svojho penzijného systému. Aj keď náš dôchodkový systém nie je dokonalý, existuje výhoda existencie II. piliera, čo nemožno povedať o všetkých krajinách, vid'. Česká republika. Myslieť na budúcnosť a odkladať si finančné

prostriedky by mali mladí ľudia už dnes. Dôkazom toho je praktický príklad porovnania dôchodku z II. piliera, založeného mladým človekom a človekom v stredom veku. Nasparená čiastka sa výrazne líši vzhľadom na dĺžku sporenia a investičnú, v prípade mladšej generácie, rizikovejšiu a výnosnejšiu stratégiu. Takisto aj mesačná čiastka, ktorú začneme odkladať už dnes nemusí byť taká veľká, akú by sme si museli odkladať, ak by sme so sporením začali v neskoršom veku. V konečnom dôsledku nezávisí až tak na výške príjmu ako na tom, že doplnkový dôchodok z II. a II. piliera môže získať každý čo považujeme za pozitívum.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje

- [1] ÁRENDÁŠ, Peter a kol. *Dôchodkové fondy: vo svete a na Slovensku*. 1. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017. 212 s. ISBN 978-80-8168-663-4.
- [2] BELÁS, Jaroslav a kol. *Finanční trhy , bankovníctví, pojišťovnictví*. 1. vyd. Žilina: GEORG, 2013. 596 s. ISBN 978-80-8154-024-0.
- [3] CHOVANCOVÁ, Božena a kol. *Finančný trh nástroje, transakcie, inštitúcie*. 1.vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2006. 611 s. ISBN 80-8078-089-7.
- [4] LACKO, Miloš. *Hmotné zabezpečenie v starobe*. 1.vyd. Bratislava: Sprint dva, 2011. 120 s. ISBN 978-80-89393-65-7.
- [5] GONDA Peter a kol. *Návrh sociálnej reformy na Slovensku*. Bratislava: Stála konferencia Občianskeho inštitútu – SKOI, 2005. 70 s. ISBN 80-969123-2-1.
- [6] SIKÁ, Peter. *Nový rozmer dôchodkovej politiky a reformy v Slovenskej republike*. 1. vyd. Bratislava: Ekonomická univerzita, Národohospodárska fakulta: Vydavateľstvo Ekonóm, 2013, 123 s. ISBN 978-80-225-3702-5.
- [7] ŠIKULA, Milan a kol. *Stratégia rozvoja slovenskej spoločnosti*. 1. vyd. Bratislava: Ekonomický ústav Slovenskej akadémie vied, 2010. 695 s. ISBN 978-80-7144-179-3.
- [8] ŠVEJNA, Ivan, CHREN, Martin. *Dôchodková reforma po slovensky*. 1. vyd. Bratislava: Nadácia F.A. Hayeka, 2004. 91 s. ISBN 80-969098-0-0.

Internetové zdroje

- [9] ASOCIÁCIA DÔCHODKOVÝCH A SPRÁVCOVSKÝCH SPOLOČNOSTÍ. ADSS: *Členovia Asociácie DSS aktuálne zo dňa 27. 03. 2018*. [online] [cit. 27.03.2018]. Dostupné z: <http://www.adss.sk/asociacia-dss#clenovia>
- [10] ASOCIÁCIA DÔCHODKOVÝCH A SPRÁVCOVSKÝCH SPOLOČNOSTÍ. ADSS: *Bezpečnosť úspor aktuálne zo dňa 27. 03. 2018*. [online] [cit. 27.03.2018]. Dostupné z: <http://www.adss.sk/bezpecnost-uspor>

- [11] ASOCIÁCIA DÔCHODKOVÝCH A SPRÁVCOVSKÝCH SPOLOČNOSTÍ. ADSS: *Dedenie úspor aktuálne zo dňa 27. 03. 2018*. [online] [cit. 27.03.2018]. Dostupné z: <http://www.adss.sk/druhy-pilier#dedenie-uspor>
- [12] ASOCIÁCIA DÔCHODKOVÝCH A SPRÁVCOVSKÝCH SPOLOČNOSTÍ. ADSS: *III. pilier aktuálne zo dňa 27. 03. 2018*. [online] [cit. 27.03.2018]. Dostupné z: <http://www.adss.sk/dochodkovy-system#treti-pilier>
- [13] BMU: *Social security at a glance 2017*. Order no: A 998. BMU 01. 2017. [online] [cit. 25.11. 2017]. Dostupné z : http://www.bmas.de/SharedDocs/Downloads/DE/PDF-Publikationen/a998-social-security-at-a-glance-total-summary.pdf?__blob=publicationFile&v=7
- [14] INŠTITÚT INFORMATIKY A ŠTATISTIKY. INFOSTAT: *Základné demografické údaje*. [online] [cit. 20.3.2018]. Dostupné z: <http://www.infostat.sk/vdc/data/maindata.htm>
- [15] INŠTITÚT INFORMATIKY A ŠTATISTIKY. INFOSTAT: *Prognóza vývoja obyvateľstva SR do roku 2050 zverejnené v novembri 2002*. [online] [cit. 20.3.2018]. Dostupné z : <http://www.infostat.sk/vdc/pdf/prognoza2050vdc2.pdf>
- [16] KOLESÁROVÁ, Jana a LENDACKÝ, Marek. *Dôchodková reforma v Čile, apríl 2003* [online] [cit. 20.12.2017] <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/slowakei/04220.pdf>
- [17] MINISTERSTVO FINANCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY, MFSR: *Inštitút finančnej správy, Analýza nových sporiteľov v druhom pilieri, Komentár IFP 2017/06*, [online] [cit. 12.4.2018]. Dostupné z: file:///C:/Users/Lucka%20Nárožná/Downloads/2017_0206_komentar_2p.pdf
- [18] MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. MPSVR SR. *Sociálne poistenie a dôchodkový systém* [online] [cit. 20. 11.2017]. Dostupné z: <https://www.employment.gov.sk/sk/socialne-poistenie-dochodkovy-system/>
- [19] MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. MPSVR SR. *II. pilier – starobné sporenie* [online] [cit. 15.12.2017]. Dostupné z: <https://www.employment.gov.sk/sk/socialne-poistenie-dochodkovy-system/dochodkovy-system/ii-pilier-starobne-dochodkove-sporenie/>

- [20] MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. MPSVR SR. *III. pilier – doplnkové dôchodkové sporenie* [online] [cit. 21.2.2018] Dostupné z: <https://www.employment.gov.sk/sk/socialne-poistenie-dochodkovy-system/dochodkovy-system/iii-pilier-doplňkove-dochodkove-sporenie/>
- [21] MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. MPSVR SR. *Výpočet dôchodku* [online] [cit. 28.2.2018]. Dostupné z: <https://www.employment.gov.sk/sk/socialne-poistenie-dochodkovy-system/dochodkovy-system/vypocet-dochodku/>
- [22] PRÁVNÝ A INFORMAČNÝ PORTÁL SLOV-LEX. *Zbierka zákonov Slovenskej republiky vyhlásená dňa 27.11. 2003*. Účinné od: 1. 1.2018 do: 29. 4.2018. [online] [cit. 30.2.2018]. Dostupné z: https://www.slov-lex.sk/static/pdf/2003/461/ZZ_2003_461_20180101.pdf
- [23] SOCIÁLNA POISŤOVŇA. *Základná charakteristika dôchodkového poistenia* [online] [cit. 12.12.2017]. Dostupné z: <http://www.socpoist.sk/38/371s>
- [24] SOCIÁLNA POISŤOVŇA. *Dôchodok z II. piliera* [online] [cit. 15.4.2018]. Dostupné z: <http://www.socpoist.sk/dochodok-z-ii-piliera-iwj/59350s>
- [25] ŠSTATISTICKÝ ÚRAD SR. ŠÚSR: *Slovník pojmov* [online] [cit.25.06.2013]. Dostupné z: www.slovak.statistics.sk
- [26] THOMAY, Martin a kol. *Koncepcia reformy dôchodkového systému*. 1. vyd. Bratislava: Nadácia F.A. Hayeka, 2002. 83 s. [online] [cit.25.11.2017] . Dostupné z: http://ineko.sk/reformy2003/menu_dochodky_koncepcia_fahayek.pdf
- [27] Internetový portál www.dochodky.sk, *Čo je druhý pilier?* [online] [cit. 28.3.2018]. Dostupné z: <http://dochodky.com/co-je-2-pilier>
- [28] Internetový portál www.dochodky.sk, *Dôchodky v číslach* [online] [cit. 28.3.2018]. Dostupné z: <http://dochodky.com/dochodky-v-cislach>

Seznam zkratek

AFP	Administradoras de Fondos de Pensiones
ADH	aktuálna dôchodková hodnota
a.s.	akciová spoločnosť
CIPS	centrálny informačný ponukový portál
d.d.f.	doplňkový dôchodkový fond
DSS	dôchodková správcovská spoločnosť
DDS	doplňková dôchodková spoločnosť
ERISA	Employee Retirement Income Security Act
IRA	Individual Retirement Account
Max.VZ	maximálny vymeriavací základ
MPSVR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny
NAV	Net asset value
NBS	Národná banka Slovenska
NCD	Notional defined contribution
ODP	obdobie dôchodkového poistenia
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
OMB	osobný mzdový bod
OVZ	osobný vymeriavací základ
PAYG	pay as you go
POMB	priemerný osobný mzdový bod
SR	Slovenská republika
USA	United States of America
VVZ	všeobecný vymeriavací základ

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 3.5.2018

Lucie Hložná
jméno a příjmení studenta

Seznam příloh

Príloha č. 1 Tabuľka výpočtu starobného dôchodku s priemerným dôchodkom

Príloha č. 2 Tabuľka výpočtu starobného dôchodku sporiteľa s nadpriemerným dôchodkom

Príloha č. 3 Tabuľka pre výpočet predpokladaného budúceho starobného dôchodku sporiteľa

Příloha č.1 Tabuľka pre výpočet starobného dôchodku sporiteľa s priemerným dôchodkom

Rok	VVZ ²³	Max. VZ ²⁴	OVZ ²⁵	OMB ²⁶
1985	34 116	neurčený	33 587	0,9845
1986	34 656	neurčený	34 932	1,008
1987	35 292	neurčený	34 976	0,9911
1988	36 240	neurčený	35 231	0,9722
1989	37 704	neurčený	38 210	1,0135
1990	39 336	neurčený	40 012	1,0172
1991	45 240	neurčený	52 012	1,1497
1992	54 516	neurčený	62 015	1,1376
1993	64 548	814 500	69 752	1,0807
1994	75 528	882 000	82 102	1,0871
1995	86 340	235 200	90 121	1,0438
1996	97 848	253 200	99 822	1,0202
1997	110 712	259 200	117 842	1,0645
1998	120 036	288 000	125 424	1,0449
1999	128 736	288 000	128 462	0,9979
2000	137 160	384 000	135 654	0,9891
2001	148 380	384 000	151 021	1,0178
2002	162 132	384 000	170 023	1,0487
2003	172 380	384 000	186531	1,0821
2004	189 900	501 768	204 321	1,076
2005	207 288	543 420	221 021	1,0663
2006	225 132	595 782	239 870	1,0655
2007	241 752	648 630	251 200	1,0391
2008	261 384	933 768	261 500	1,0005
2009	8934	33 402,12	9004	1,0079
2010	9228	35 220,72	9300	1,0079
2011	9432	35 736	9450	1,002
2012	9660	36 912	9850	1,0197
2013	9888	47 160	9990	1,0104
2014	10 296	48 300	10 104	0,9814
2015	10 596	49 440	10 500	0,991
2016	10 944	51 480	10 800	0,9869
2017	10 944	74 172	10 950	1,0006

Zdroj: <https://www.socpoist.sk/kalkulacka-na-informativny-vypocet-dochodku-azx/59319s>,
24.3.2018, vlastné spracovanie

²³ VVZ - všeobecný vymeriavací základ pred 1. januárom 2009 v Sk, po 31. decembri 2008 v eurách

²⁴ Max. VZ - maximálny vymeriavací základ

²⁵ OVZ - osobný vymeriavací základ pred 1. januárom 2009 v Sk, po 31. decembri 2008 v eurách

²⁶ OMB - osobný mzdový bod

Příloha č.2 Tabuľka pre výpočet starobného dôchodku sporiteľa s nadpriemerným dôchodkom

Rok	VVZ ²⁷	Max. VZ ²⁸	OVZ ²⁹	OMB ³⁰
1985	34 116	neurčený	40026	1,1732
1986	34 656	neurčený	43110	1,2439
1987	35 292	neurčený	43998	1,2467
1988	36 240	neurčený	44104	1,2170
1989	37 704	neurčený	48612	1,2893
1990	39 336	neurčený	52543	1,3357
1991	45 240	neurčený	55432	1,2253
1992	54 516	neurčený	62432	1,1452
1993	64 548	814 500	71432	1,1066
1994	75 528	882 000	84423	1,1178
1995	86 340	235 200	95542	1,1066
1996	97 848	253 200	110997	1,1344
1997	110 712	259 200	120954	1,0925
1998	120 036	288 000	125543	1,0459
1999	128 736	288 000	149887	1,1643
2000	137 160	384 000	156436	1,1405
2001	148 380	384 000	182341	1,2289
2002	162 132	384 000	192532	1,1875
2003	172 380	384 000	227623	1,3205
2004	189 900	501 768	240054	1,2641
2005	207 288	543 420	256542	1,2376
2006	225 132	595 782	268742	1,1937
2007	241 752	648 630	271342	1,1224
2008	261 384	933 768	282435	1,0805
2009	8934	33 402,12	10500	1,1753
2010	9228	35 220,72	12432	1,3472
2011	9432	35 736	13653	1,4475
2012	9660	36 912	14005	1,4498
2013	9888	47 160	15743	1,5921
2014	10 296	48 300	16620	1,6142
2015	10 596	49 440	17345	1,6369
2016	10 944	51 480	18652	1,7043
2017	10 944	74 172	20523	1,8753

Zdroj: <https://www.socpoist.sk/kalkulacka-na-informativny-vypocet-dochodku-azx/59319s>,
24.3.2018, vlastné spracovanie

²⁷ VVZ - všeobecný vymeriavací základ pred 1. januárom 2009 v Sk, po 31. decembri 2008 v eurách

²⁸ Max. VZ - maximálny vymeriavací základ

²⁹ OVZ - osobný vymeriavací základ pred 1. januárom 2009 v Sk, po 31. decembri 2008 v eurách

³⁰ OMB - osobný mzdový bod

Příloha č.3 Tabuľka pre výpočet predpokladaného budúceho starobného dôchodku sporiteľa

Rok	VVZ ³¹	OVZ ³²	OMB ³³
2018	10 944	10 800	0,9868
2019	11 163	11 210	1,0042
2020	11 386	11 542	1,0137
2021	11 614	11 700	1,0074
2022	11 846	12 000	1,0130
2023	12 083	12 540	1,0378
2024	12 373	13 214	1,0680
2025	12 621	13 778	1,0917
2026	12 873	14 000	1,0876
2027	13 156	14 354	1,0911
2028	13 446	14 600	1,0859
2029	13 741	14 987	1,0906
2030	14 044	15 562	1,1081
2031	14 353	15 905	1,1082
2032	14 668	16 637	1,1342
2033	14 991	16 972	1,1321
2034	15 321	17 387	1,1349
2035	15 658	17 742	1,1331
2036	16 002	18 074	1,1295
2037	16 354	18 224	1,1143
2038	16 714	18 542	1,1093
2039	17 082	18 995	1,1120
2040	17 458	19 145	1,0966
2041	17 842	19 548	1,0956
2042	18 234	19 975	1,0955
2043	18 636	20 500	1,1000
2044	19 046	21 012	1,1033
2045	19 465	21 450	1,1020
2046	19 893	22 095	1,1107
2047	20 330	22 514	1,1074
2048	20 778	23 658	1,1386
2049	21 235	23 854	1,1233
2050	21 702	24 021	1,1069
2051	22 179	24 351	1,0979
2052	22 667	25 120	1,1082
2053	23 166	25 076	1,0824
2054	23 676	25 120	1,0610

³¹ VVZ - všeobecný vymeriavací základ v eurách

³² OVZ - osobný vymeriavací základ

³³ OMB - osobný mzdový bod